

Sak 1/2025

Økosystembasert fiskeriforvaltning

4. juni 2025

Saksdokument til reguleringsmøte 4. juni 2025

[Tittel (norsk/engelsk)]

Årstall
2025

Ansvarlig avdeling:
Forvaltningsdivisjonen

Emneord:
Bestandstabell,
Fiskeritabell,
Forvaltningsprinsippet,
datafattige bestander,
Bærekraftig forvaltning
Totalt antall sider:
[Totalt antall sider]

Arkivsaksnummer:
[Arkivsaksnummer]

Dato utgitt:
16. mai 2025

Saksansvarlig:
Miljøseksjonen

ISSN/ISSB:
[ISSN/ISSB]

Økosystembasert fiskeriforvaltning
Sammendrag
[Sammendrag]
Summary:

ØKOSYSTEMBASERT FISKERIFORVALTNING

1	SAMMENDRAG	3
2	INNLEDNING	3
3	OPPFØLGING AV NORSK RØDLISTE FOR ARTER 2021	5
4	OPPFØLGING AV FORVALTNINGSPRINSIPPET	7
	4.1 Verktøy for å følge opp datafattige bestander	8
5	DATAFATTIGE BESTANDER.....	9
	5.1 Vurdering av datafattige bestander i 2025.....	9
	5.1.1 Blålange (Molva dypterygia).....	10
	5.1.2 Ål (Anguilla anguilla).....	13
	5.1.3 Breiflabb (Lophius piscatorius)	13
	5.1.4 Lysing (Merluccius merluccius).....	14
	5.1.5 Havmus (Chimaera monstrosa)	15
	5.1.6 Skjellbrosme (Phycis blennoides).....	17
	5.1.7 Sølvorsk	20
	5.2 Bestander til vurdering i 2026.....	21
6	ENDRINGER I BESTANDS- OG FISKERITABELLEN 2025.....	22
	6.1 Bestandstabellen	22
	6.2 Fiskeritabellen	23
7	PRIORITERINGER AV FORVALTNINGSTILTAK	23
	7.1 PRIORITERINGER BASERT PÅ BESTANDSTABELLEN	23
	7.1.1 Oppfølging av prioriterte bestander i 2024/25.....	23
	7.1.2 Forslag til nye prioriteringer i 2025/26.....	25
	7.1.3 Forvaltningsmål.....	26
	7.1.4 Oppsummering av forslag til prioriterte bestander i 2025/26	26
	7.2 PRIORITERINGER BASERT PÅ FISKERITABELLEN	27
	7.2.1 Utviklingstiltak som var prioriterte i 2024/25	27
	7.2.2 Oppfølging av prioriterte utviklingstiltak i 2024/25	28
	7.2.3 Forslag til nye utviklingstiltak i 2026.....	31
	7.2.4 Oppsummering av forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2026.....	32

1 SAMMENDRAG

Saken er en oppfølging av økosystembasert fiskeriforvaltning, og følger samme oppbygging som tidligere¹.

Fangsttabell for datafattige bestander er nå publisert på Fiskeridirektoratets hjemmesider, <https://www.fiskeridir.no/statistikk-tall-og-analyse/data-og-statistikk-om-yrkesfiske/fangst/datafattige-bestander>.

Fiskeridirektoratet anbefaler å vurdere om forvaltningen av følgende datafattige bestander oppfyller kravene i forvaltningsprinsippet; blåsteinbit, flekksteinbit, gråsteinbit, kamskjell, taskekrabbe og rødspette nord for 62°N.

Vi foreslår videre at følgende bestander prioriteres med hensyn til utvikling av forvaltningstiltak i 2026; kysttorsk, sjøkreps, håkjerring, skater, hummer, kveite, brosme, lange, breiflabb, blåkveite og nordøst arktisk torsk.

Nordøst arktisk torsk er prioritert på grunn av den svake rekrutteringen de siste årene.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre de prosjektene som basert på Fiskeritabellen ble prioritert i 2025 og som ikke blir ferdigstilt i løpet av året. I tillegg foreslås det å prioritere utviklingstiltak knyttet til å bedre seleksjon og utkast ved å innhente mer kunnskap om bifangst av større arter i pelagiske fiskeri, særlig hai og makrellstørje, og ved å følge fisket etter nordsjøsild med pelagisk trål tettere. Vi foreslår også å utvikle seleksjonsinnretninger i snøkrabbeteiner.

Sak 2/2025 som behandles 5. juni er en del av oppfølging av prioriterte utviklingstiltak knyttet til fiskerienes klimapåvirkning.

2 INNLEDNING

Arbeidet med økosystembasert fiskeriforvaltning og oppfølging av forvaltningsprinsippet i havressursloven har pågått siden 2009.

Bevaring og bærekraftig bruk er grunnleggende prinsipper i havressursloven

Havressurslovens formål er blant annet å sikre økonomisk og økologisk bærekraftig forvaltning av marine ressurser, og beskriver bevaring av biodiversitet som en integrert del av en bærekraftig forvaltning.

Havressursloven etablerer et prinsipp for å implementere pliktene til å forvalte de levende marine ressursene på en ansvarlig og god måte. Havressurslovens § 7, *Forvaltningsprinsipp og grunnleggjande omsyn*, er den sentrale bestemmelsen som i første ledd innfører «forvaltningsprinsippet». Det lyder slik: «*Departementet skal vurdere kva slags forvaltningstiltak som er nødvendige for å sikre ei berekraftig forvaltning av dei viltlevande marine ressursane.*» Bestemmelsen gjør det klart at det er forvaltningens plikt å vurdere nødvendige tiltak for å sikre en bærekraftig utnyttelse av ressursene. Vurderingene og

¹ Saken ble sist behandlet 7. juni 2024 – sakspapirer fra dette møtet tilgjengelig på <https://www.fiskeridir.no/nyheter/invitasjon-til-mote-om-okosystembasert-fiskeriforvaltning/%C3%98kosystembasert%20fiskeriforvaltning%207%20juni%202024.pdf>.

beslutningene som gjøres skal bygge på en helhetlig tilnærming og være basert på faglig kunnskap. Ulike hensyn skal veies opp mot hverandre.

Forvaltningsprinsippet omfatter høsting av alle levende marine ressurser, ikke bare de som vi høster mest av i kommersielle fiskerier.

Forvaltningen av de økonomisk viktigste fiskeressursene kjennetegnes ved stor innsats i bestandsovervåkingen, analytisk bestandsvurderinger og internasjonal rådgivning fra Det internasjonale råd for havforskning (ICES), i tillegg til omfattende forvaltnings- og kontrollinnsats. For disse bestandene har denne høye innsatsen gitt god økonomisk- og økologisk bærekraft, og den videre utviklingen for å optimalisere langsiktig utbytte vil gå langs tre spor som må ses i sammenheng;

- Økt verdiskapning gjennom forbedringer i beskatningsmønster og reduksjon i alle former for uønsket dødelighet
- Ytterligere optimalisering av det langsiktige økonomiske utbyttet gjennom eventuelle revisjoner av forvaltningsstrategier og høstingsregler
- Med ny kunnskap vil supplerende økosystembetraktninger gradvis inkorporeres i forvaltningen, herunder flerbestandssammenhenger, effekter av fiske på bunnhabitat, effekter av bifangst av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr, osv.

Marine ressurser som er av mindre økonomisk betydning, har ikke vært gjenstand for den samme forsknings- og forvaltningsinnsatsen. Som et ledd å følge opp forvaltningsprinsippet i havressursloven har det også vært nødvendig å styrke innsatsen i forvaltningen av disse bestandene. Det har vi hatt økt fokus på de senere årene, som eksempel kan vi vise til arbeidet med kysttorsk, hummer, pigghå og sjøkreps. ICES og Havforskningsinstituttet har arbeidet med å videreutvikle metoder for bestandsberegning av datafattige bestander. Som et resultat av dette arbeidet har en rekke bestander gått fra en datafattig tilnærming til klasse 1 og klasse 2 bestandsvurdering². Som eksempel kan nevnes kysttorsk nord for 67°N, pigghå og vassild.

Selv om vi har økt innsats i forvaltningen av disse artene, kan vi ikke nødvendigvis ha samme forvaltningsmål eller forvaltningsregime som det vi har for de store bestandene. Det er flere grunner til det. En viktig årsak er at forsknings- forvaltnings- og kontrollkostnader som ville vært nødvendig for å optimalisere fangstuttaket fra disse mindre økonomisk viktige ressursene ville langt oversteget den økonomiske merverdien vi kunne forventet at disse tiltakene ville bidratt med. Et annet argument er at mange av disse bestandene beskattes av et fåtall profesjonelle yrkesfiskere og et stort og ukjent antall fritids- og turistfiskere, noe som gjør forvaltnings- og kontrolloppgavene vesentlig mer utfordrende og kostbare.

Å fastsette forvaltningsmål er derfor en viktig del av arbeidet med økosystembasert fiskeriforvaltning. Jo lengre en ønsker å strekke seg mot å optimalisere langsiktig fangstutbytte, jo mer vil det koste i form av forsknings- og forvaltningsinnsats og jo mer krevende reguleringsinngrep vil det bli for næringsaktører og utøvere av rekreasjonsfiske. En generell og ufravikelig minimumsmålsetting er å sikre biologisk mangfold og økosystemets funksjon.

² Om ICES sin klassifisering av fiskebestander se: https://ices-library.figshare.com/articles/report/Advice_on_fishing_opportunities_2023_/22240624?file=45809676.

Forvaltningsprinsippet i havressursloven – sårbare bestander

For mange arter og bestander har vi liten kunnskap, og det kan også være vanskelig å vurdere om dagens beskatning kan medføre fare for tap av biologisk mangfold.

Forvaltningsprinsippet omfatter også sårbare bestander. I kapittel 4.1 beskriver vi hvordan datafattige bestander følges opp.

Behov for å ha oversikt og for å prioritere

I utviklingen av en økosystembasert fiskeriforvaltning er det et økende antall problemstillinger, bestander og sammenhenger som det er aktuelt å ta hensyn til. Det er derfor behov for en enkel og systematisk oversikt over relevante problemstillinger. Med knappe ressurser vil forvaltning og forskning ha behov for å kunne prioritere sin innsats mellom ulike problemstillinger. *Bestands- og Fiskeritabellen* er utviklet for dette formålet. Den årlige oppdateringen gjør at vi hele tiden vil kunne fange opp ny kunnskap og nye problemstillinger.

Bestandstabellen inneholder alle bestander som er aktuelle for norske fiskerier, og gir grunnlag for Fiskeridirektoratets forslag til prioritering av tiltak knyttet opp mot en forbedret forvaltning av den enkelte bestand. Fiskeritabellen gir en oversikt over kommersielle fiskeri som drives av norske og utenlandske fartøy i norske fiskerijurisdiksjonsområder, samt norsk fiske i andre lands soner og på det åpne hav. Fiskeritabellen danner grunnlag for prioriteringer av tiltak overfor det enkelte fiskeri med sikte på eventuelle forbedringer av arts- eller størrelsesselektivitet, reduksjon av eventuelle problemer med bidødelighet, reduksjon av utkast, reduksjon av uheldige påvirkninger på bunnhabitat eller klima. Samlet utgjør prioritering av tiltak langs de to aksene i henholdsvis Bestands- og Fiskeritabellen kjernen i Fiskeridirektoratets utviklingsarbeid i retning av et økosystembasert fiskeriforvaltningsregime.

Veien videre –prioriterte tiltak

Hensikten med dette notatet er å følge opp forvaltningsprinsippet som det er gjort rede for ovenfor. Med utgangspunkt i det etablerte forvaltningsmål for den enkelte bestand anvender vi den informasjon vi har i Fangsttabell for datafattige bestander, Bestandstabellen og Fiskeritabellen til å identifisere kunnskapsbehov og behovet for forvaltningstiltak for den enkelte bestand og i det enkelte fiskeri.

Våre forslag til oppfølging av datafattige bestander og prioriteringer av bestander og fiskeri for utvikling av nye eller reviderte utviklingstiltak i 2026 oversendes Nærings- og fiskeridepartementet etter reguleringsmøtet 4. juni. Dette er innspill til departementets tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet for 2026. Prioriteringslisten vil ofte, direkte eller indirekte, også kunne få betydning for Havforskningsinstituttets prioriteringer.

3 OPPFØLGING AV NORSK RØDLISTE FOR ARTER 2021

Den siste norske rødlisten ble offentliggjort i 2021, og i sakspapirene til møte om økosystembasert fiskeriforvaltning i juni 2024 ble det gjort en vurdering av behovet for oppfølging av rødlistearter.

I tabellen nedenfor er 16 rødlistede arter gruppert etter rødlistekategori. For mange av artene er det gjort tiltak, og basert på gjennomgangen i 2024 så vi behov for en videre oppfølging for de artene som er merket av i tabell 3.1.

Tabell 3.1: Oppfølging av Norsk rødliste for arter 2021, oppsummering etter møtet i 2024.

Rødlistekategori	Behov for ytterligere oppfølging/tiltak
Nært truet	
Alaskatorsk (Berlevågfish)	
Håkjerring	✓
Sårbar	
Havert	
Hummer	✓
Håbrann	✓
Pigghå	
Svartskate	
Sterkt truet	
Blålange	✓
Brugde	
Klappmyss	
Polartorsk	
Stillehavssild (Balsfjordsild)	✓
Vanlig uer	
Ål	✓
Kritisk truet	
Nebbskate	✓
Storskate	✓

Nedenfor gis en oversikt over hvordan vi har fulgt opp artene som vi i 2024 identifiserte behov for ytterligere oppfølging og tiltak for;

Håkjerring

Håkjerring vurderes som nær truet i norsk rødliste for 2021. Det er ikke noe kommersielt fiske etter håkjerring, men den forekommer som tilfeldig bifangst. Det kan foregå et begrenset sportsfiske etter håkjerring med stang, og Havforskningsinstituttet mottar noe data fra dette fiskeriet. Fiskeridirektoratet vil vurdere behovet for tiltak etter å ha mottatt råd fra Havforskningsinstituttet om mulig bestandspåvirkning fra denne aktiviteten.

Hummer

For hummer viser vi til avsnitt 7.1.1.

Håbrann

Etter at ICES gjennom nesten 20 år tilrådte null fangst av håbrann, kom det råd om en kvote på 219 tonn for 2023 og 231 tonn for 2024. En årskvote på 231 tonn er også gitt for 2025 og 2026, og gjelder for hele utbredelsesområdet.

Fiskeridirektoratet foreslo derfor i reguleringsmøtet 6.-7. november 2024 å åpne for at fiskeren kan lande og beholde uunngåelig bifangst av håbrann, dvs. håbrann som er død eller døende. Nærings- og fiskeridepartementet innførte en slik regel med virkning fra 11. april 2025. Verdien av håbrann som landes iht. den nye regelen blir derfor ikke lenger inndratt.

Blålange

For blålange vises det til avsnitt 5.1.1.

Stillehavssild (Balsfjordsild)

Stillehavssild (Balsfjordsild) er vurdert til sterkt truet i norsk rødliste for 2021 pga. begrenset geografisk utbredelse. Det er ikke fare for at bestanden av stillehavssild kan bli fisket opp, men fordi regelverket åpner for notfiske i Balsfjorden har Fiskeridirektoratet gjennomført høring av forslag om forbud mot notfiske (fiske med snurpenot og landnot) i indre Balsfjorden helt ut til innseilingen til Ramfjorden. Fiskeridirektoratet vil tilrå Nærings- og fiskeridepartementet å innføre en slik regulering, som ventelig vil være på plass i løpet av 2025.

Ål

For ål vises det til avsnitt 5.1.2.

Skater

Feilidentifisering er et problem for skater og i Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister er fangst av skater i hovedsak rapportert som «annen skate og rokke» (litt kloskate og gråskate rapporteres), og vi har derfor ikke oversikt over hvilken skateart som beskattes. Vi tar derfor dette arbeidet videre for skater generelt.

Vi har i samarbeid med HI utviklet en «identifiseringsnøkkel for skater» som er tilpasset yrkesfiskerne. Nøkklene består av bilder og beskrivelse av viktige kjennetegn ved de ulike skatene, som skal hjelpe fiskerne med å kjenne igjen de ulike artene/bestandene av skater. Formålet med dette arbeidet er i større grad å kunne spesifisere det som i dag rapporteres som annen skate og rokke. Vi er i kontakt med HI om en eventuell oppdatering og videreutvikling av identifiseringsnøkklene, og om hvordan arbeidet med skater kan tas videre.

4 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSPRINSIPPET

Bestandstabellen og Fangsttabell for datafattige bestander utgjør et helhetlig system for å følge opp forvaltningsprinsippet i havressursloven.

Bestandstabellen inneholder alle bestander som er registrert med fiskekode i Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister. Tabellen inneholder forvaltningsrelevant informasjon, og gir en oversikt over hver bestands forvaltningsmål, tilstand og beskatning. Tabellen har også en kolonne hvor vi registrer om det er behov for nye eller reviderte tiltak for bestanden.

Formålet med å samle all forvaltningsinformasjon i Bestandstabellen er å ha et dynamisk styringsverktøy for den videre utviklingen av ressursforvaltningen. Med knappe ressurser til forskning og forvaltning, er Bestandstabellen et verktøy til hjelp når vi skal prioritere mellom ulike problemstillinger og synliggjøre Fiskeridirektoratets prioriteringer. Ved å inkludere alle de marine bestandene i tabellen prioriterer vi mellom utvikling av nye og reviderte tiltak for kommersielt viktige bestander og for mindre økonomisk viktige bestander, samtidig. Nye eller reviderte forvaltningstiltak er i denne sammenhengen tiltak ut over de løpende eller årlige justeringer i driften av allerede etablerte reguleringsordninger. Foruten konkrete reguleringsstiltak, kan også etablering/revidering av forvaltningsstrategi/høstingsregler være omfattet.

For å kunne vurdere behovet for nye eller reviderte tiltak kreves det at vi overvåker bestandene og med jevne mellomrom vurderer bestandssituasjonen. For en rekke av bestandene i Bestandstabellen diskuteres forvaltningen i de årlige reguleringsmøtene. Bestandssituasjonen, beskatningen og eventuelle behov for tiltak vurderes derfor jevnlig. Men det er også mange bestander i Bestandstabellen som ikke behandles årlig i reguleringsmøtet eller i andre møteplasser hvor bestandssituasjon og forvaltning diskuteres med jevne mellomrom. For disse bestandene har vi utviklet et system for oppfølging; med overvåking og jevnlig vurdering av tilstand og forvaltning.

Dersom resultatet viser at utviklingen og/eller beskatningen av en bestand ikke er bærekraftig og vi ser behov for å nye eller reviderte forvaltningstiltak, vil bestanden bli spilt inn til den årlige prioriteringsdiskusjonen basert på Bestandstabellen.

4.1 Verktøy for å følge opp datafattige bestander

Systemet/verktøyet består av;

- Fangsttabell for datafattige bestander³, og
- jevnlig vurdering⁴ av forvaltning og beskatning

Fangsttabell for datafattige bestander viser fangstutviklingen for de bestandene som det ikke foretas en årlig (eller jevnlig) vurdering av beskatning og forvaltning av. De fleste datafattige bestandene i tabellen har forvaltningsmål 3, sikre biodiversitet og økosystemets funksjon, og er bestander hvor det er begrenset innsats i forskning/overvåkning, forvaltning og kontroll.

I fangsttabellen er all fangst i hovedområdene I, II, III og IV fra år 2000 inkludert. For bestander hvor fangsten er helt marginal og/eller av sporadisk omfang har vi laget samlegrupper. Tabellen oppdateres årlig og er tilgjengelig på fiskeridir.no.

Ved hjelp av tabellen kan vi følge med på fangstutviklingen til de datafattige bestandene. Fangstene gir en «første tilnærming» på utviklingen i bestandene og beskatningen. Det kan være mange årsaker til at fangstene går opp og ned, og for å kunne vurdere om beskatningen og forvaltningen er bærekraftig, er det behov for å gjøre en mer grundig gjennomgang av tilgjengelige data. For å sikre at dette skjer jevnlig, har vi tatt sikte på å oppdatere den enkelte vurdering ca. hvert femte år.

Den jevnlige vurderingen innebærer at det gjøres et «dypdykk» i alle tilgjengelige datakilder⁵, for å finne frem til data som kan benyttes til å si noe om bestandssituasjon og beskatningsgrad. For noen av disse bestandene gir ICES råd, og Havforskningsinstituttets artsoversikt og Bestandsoversikt (www.hi.no) vil bli benyttet så langt det er mulig. Landings- og sluttseddelstatistikken kan benyttes til å gi en beskrivelse av fiskeriet; som for eksempel fangst per fartøy, fangstområde, fartøystørrelse osv. Fangst i tonn og fangst per sluttseddel kan benyttes som grove tilnærminger til et mål på fangst per enhet innsats. I tillegg har vi så langt som mulig supplert med indikatorer basert på data fra fangstdagbok, referanseflåten, forskningstokt eller andre kilder.

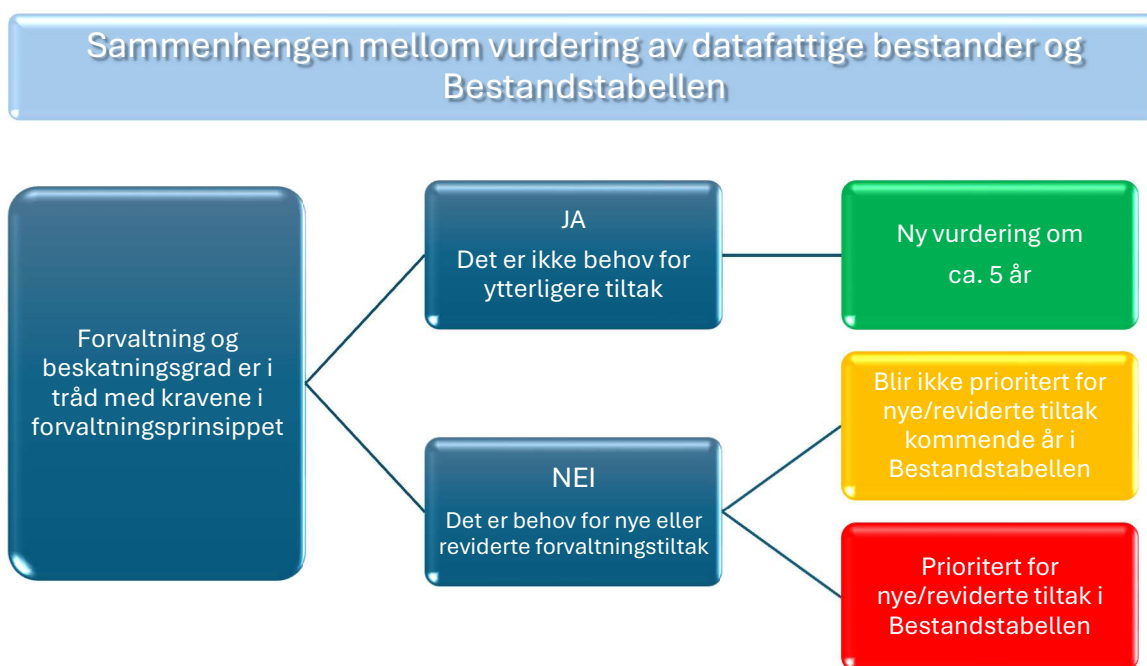
³ Tabellen ligger på: <https://www.fiskeridir.no/statistikk-tall-og-analyse/data-og-statistikk-om-yrkesfiske/fangst/datafattige-bestander>

⁴ Tidligere kalt «Særskilt vurdering». Vi endrer begrepsbruken i 2025 til jevnlig vurdering.

⁵ Formålet her er ikke å samle inn nye data, men å bruke data som allerede er samlet inn i andre sammenhenger til å si noe om bestandene som vurderes.

Basert på informasjonen fra denne gjennomgangen av datakilder, gjør direktoratet en vurdering av om forvaltning og beskatningsgrad er i tråd med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet. Dersom dagens forvaltning er tilstrekkelig når vi vurderer forvaltningen og beskatningen opp mot forvaltningsmålet, anses forvaltningsprinsippet som oppfylt. Figur 4.1 viser sammenhengen mellom vurderingene som gjøres og prioriteringer i Bestandstabellen;

Figur 4.1: Vurdering av datafattige bestander i hht kravene i forvaltningsprinsippet.

5 DATAFATTIGE BESTANDER

5.1 Vurdering av datafattige bestander i 2025

I 2024 foreslo vi at frem mot reguleringsmøtet i 2025 skulle vi gjøre en nærmere vurdering av bestandssituasjonen og forvaltningen av blålange, ål, breiflabb, lysing, havmus, skjellbrosme og sølvtorsk.

Nedenfor gis en kort vurdering for den enkelte bestand. For en mer utfyllende beskrivelse viser vi til vedlagte dokument «Forvaltningsstøtte i arbeidet med økosystembasert fiskeriforvaltning», som er utarbeidet av Havforskningsinstituttet (vedlegg 3).

For alle bestandene vi vurderer, finner vi at forvaltningen og beskatningen er i overensstemmelse med de kravene som er nedfelt i forvaltningsprinsippet. Breiflabb følges opp i kapittel 7.1.

5.1.1 Blålange (Molva dypterygia)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for blålange vises det til vedlagte notat fra HI og artsoversikten på hi.no.

Forvaltningsmålet for blålange er «å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon».

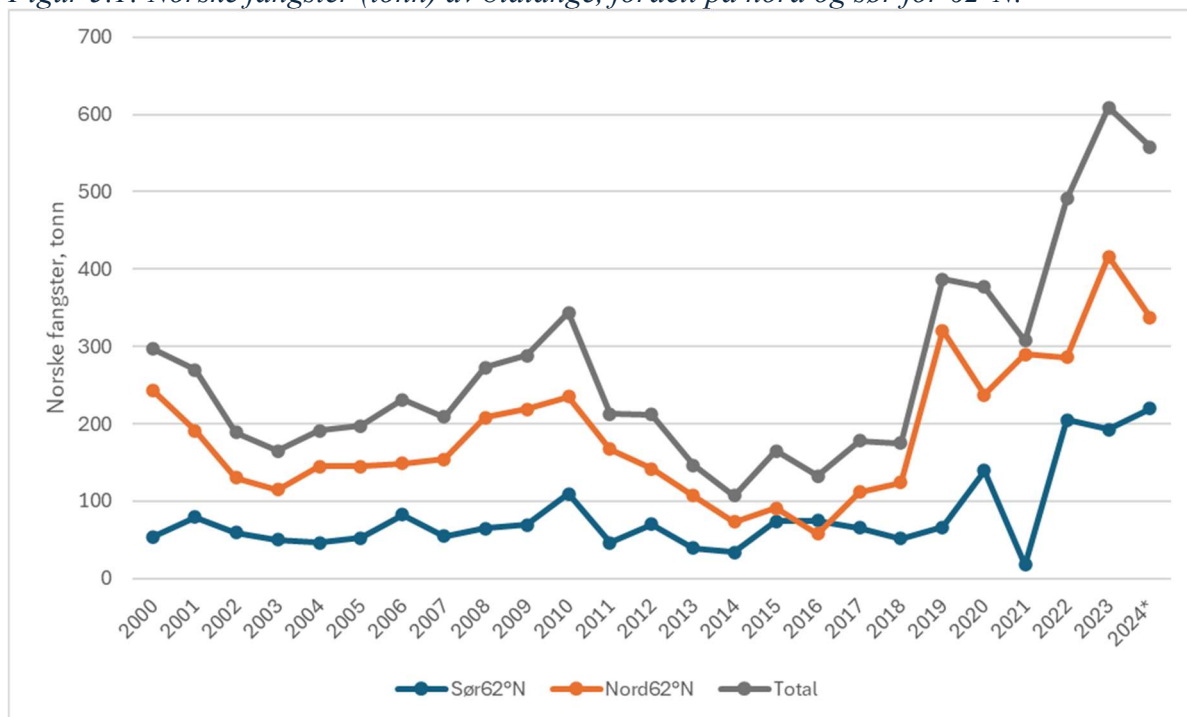
Blålange er ført på norsk rødliste som sterkt truet (EN) med bakgrunn i redusert populasjonsstørrelse over flere år. Artsdatabankens anbefaling er at *ytterligere forvaltningstiltak er påkrevd for å snu negativ tallrikhetstrend*.

Fra 2024 gir ICES råd for blålange i ICES-områdene 1-4. ICES anbefaler null-fangst, og at gytefredningsområder skal opprettholdes. En ser ingen bedring i bestanden.

Blålange danner høye gytekonsentrasjoner. Kjente gyteområder finnes langs Reykjanesryggen sør av Island, ved Færøyene, vest av Hebridene og langs Storegga. Det er ikke kjent om forekomstene av blålange i de norske fjordene er egne bestander med lokale gyteområder.

Det har vært forbudt å fiske og lande blålange i NØS siden 2009. I dag er det anledning til å ha inntil 10 % bifangst av blålange i vekt i de enkelte fangster og ved landing. Statistikken over norske fartøys fangst av blålange viser at fangst av blålange reduseres når forbudet innføres, og frem til 2019 er fangstene under 400 tonn årlig. Den årlige fangsten av blålange øker fra 2019, og blir høyere enn hva fangsten var på det tidspunktet forbudet mot direktefiske ble innført.

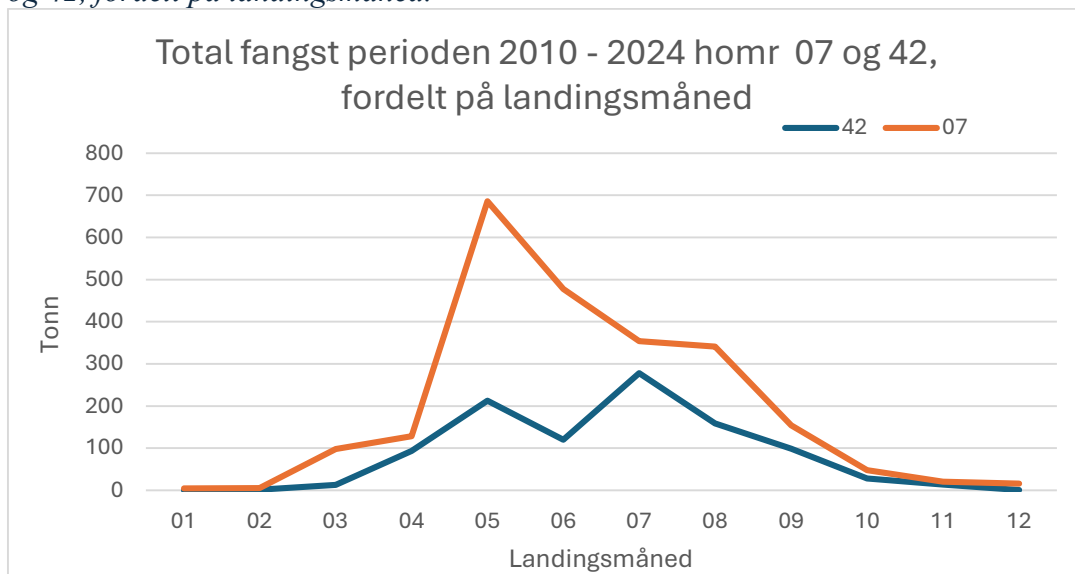
Figur 5.1: Norske fangster (tonn) av blålange, fordelt på nord og sør for 62°N.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister. Figur 1.3 i vedlegg 3 (Kunnskapsstøtte - oppfølging datafattige bestander – HI 2025).

Ser vi på fangstene i perioden 2000-2024 totalt, er i underkant av 60 % fisket i hovedområde 07 (Storegga-Frøyabanken) og 20 % i hovedområde 42.

Figur 5.2: Norske fartøys totale fangst (i årene 2010-2024) av blålange i hovedområdene 07 og 42, fordelt på landingsmåned.

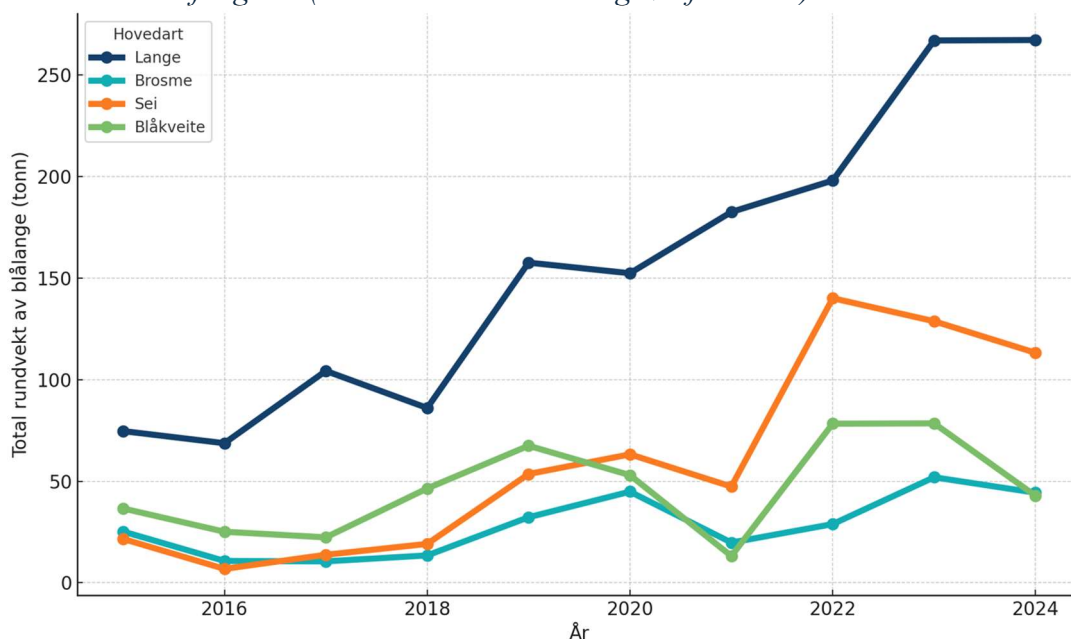

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 13. mai 2024.

Blålange er bifangst i fisket etter lange/brosme, sei og blåkveite, hvor den utgjør en mindre andel av fangstene. Fra 2015 til 2024 har det vært en økning i bifangsten av blålange, parallelt med økt innsats i nevnte fiskerier. Reguleringsiltak rettet mot andre arter (for eksempel redusert torskekvote) kan indirekte ha ført til at flåten fisker mer etter arter som sei og lange, noe som igjen ga mer blålange som bifangst.

Figuren nedenfor viser utviklingen i bifangst av blålange fordelt på de fire artene hvor bifangst av blålange var mest fremtredende:

Figur 5.3 Total bifangst av blålange per år (i årene 2015-2024) fordelt etter hvilken art som var hovedart i fangsten (inkluderer både nord og sør for 62°N)

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 16. mai 2024.

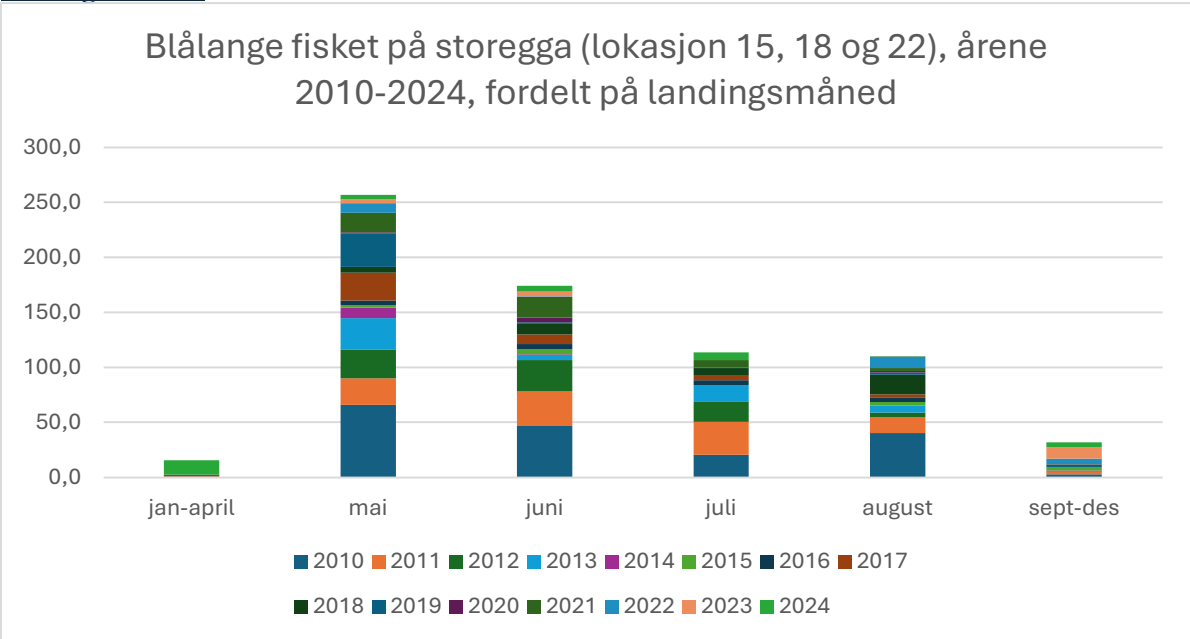
Tabell 5.1 viser antall landinger som inneholder blålange i de ulike fiskeriene samt hvor mange kilo blålange som i gjennomsnitt landes i disse fiskeriene når det er bifangst av blålange. Tabellen viser at det er en økning i antall landinger med blålange for alle de utvalgte hovedartene. Når det gjelder gjennomsnittlig antall kilo av blålange i bifangstene, er det imidlertid ingen entydig utvikling blant disse fiskeriene.

Tabell 5.1 Antall landinger med blålange og totalt landet blålange-bifangst i utvalgte fiskerier (2015 og 2024). Hovedfiskeri refererer til arten som utgjorde hovedandelen av fangsten i de aktuelle landingene.

Hovedart	2015		2024	
	Snitt vekt (kg) av blålange ved bifangst	Antall landinger med blålange	Snitt vekt (kg) av blålange ved bifangst	Antall landinger med blålange
Lange	549	136	798	335
Blåkveite	762	48	172	249
Brosme	459	55	399	111
Sei	74	292	130	869
Annet	1 422	293	1 053	983

Kjente gyteområder finnes langs Storegga. For å vurdere fangstutviklingen i gyteområde og gytetidspunkt har vi hentet ut statistikk fra hovedområde 07, i lokasjonene 15, 18 og 22. Fangstene i disse områdene er redusert

Figur 5.4: Norske fartøys totale fangst (2010-2024) av blålange på Storegga, fordelt på landingsmåned.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 13. mai 2024.

Fiskeridirektoratet konkluderer med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for blålange er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

5.1.2 Ål (*Anguilla anguilla*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for ål vises det til vedlagte notat fra HI og artsoversikten på hi.no.

Forvaltningsmålet for ål er «å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon».

Europeisk ål er én genetisk populasjon, og faktorer som påvirker ålen i en region vil få konsekvenser for hele bestanden. Det er derfor viktig at forvaltningen koordineres i de 52 landene hvor ålen naturlig forekommer. På IUCN rødliste er ål klassifisert som kritisk truet på grunn av langvarig bestandsnedgang over flere tiår. På den norske rødlisten 2021 er ål klassifisert som sterkt truet (EN). Ål er ført på CITES liste II, og dersom en ønsker å føre europeisk ål ut fra Norge kreves det tillatelse til dette⁶.

I norske ferskvann og marine kystområder overvåkes ål ved hjelp av tre datasett; overvåkning i elven Imsa, HIs årlige strandnotundersøkelser og merke- og gjenfangstundersøkelser i Austevoll.

I elven Imsa overvåkes ål som migrerer oppstrøms og nedstrøms. Tidsserien viser at rekrutteringen i elven Imsa har vært ekstrem lav siden 1990, og det er ikke tegn til bedring. Tidsserien for gulål er registreringen av antall ål som fanges i HIs strandnotundersøkelser på Skagerrakkysten. Selv om strandnotundersøkelsen ikke er ideell for fangst av ål, viser tidsserien en trend som ligner på trenden i Europa. Merke- og gjenfangstundersøkelsen rundt øyene i Austevoll (saltvann) viser en topp i 2021, og deretter en svak nedgang.

Det er forbudt å fange og oppbevare ål i Norge (forbudet gjelder både i ferskvann og i sjø), og for å følge opp bestandssituasjonen med fiskeriavhengige data er det etablert et forskningsfiske etter ål i sjø. Forskningsfangsten administreres av HI, og det er anledning til å ta ut maksimalt 20 tonn ål årlig i dette fisket. Den faktiske fangsten er mye lavere enn dette fordi ålen som fanges kan bare omsettes i Norge. Forskningsfangsten føres på sluttseddel, og i 2024 er det registrert et uttak tilsvarende 2,13 tonn ål. Fangsten av ål er høyere i den sørlige delen av landet hvor de fleste fiskerne tradisjonelt har drevet ålefiske. CPUE verdiene fra forskningsfangsten viser økning fra 2010, og har stabilisert seg siden 2020.

Fiskeridirektoratet konkluderer med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for ål er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

5.1.3 Breiflabb (*Lophius piscatorius*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for breiflabb vises det til vedlagte notat fra HI og artsoversikten på hi.no.

Forvaltningsmålet for breiflabb sør og nord er «høy, og om mulig stabilt langtidsutbytte».

ICES gir råd om breiflabb i Nordsjøen, Skagerrak og vest av Scotland (ICES-områdene 4 og 6, samt i 3a), og anbefaler at uttaket ikke bør være høyere enn 30.726 tonn i 2025. Fiskepresset på bestanden vurderes til å være under referansepunktene F_{MSY} og gytebestanden er vurdert til å være høyere enn referansepunktene MSY $B_{trigger}$, B_{pa} og B_{lim} ⁷.

⁶ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/handel-med-truede-arter-cites/marine-arter/>.

⁷ Anglerfish (*Lophius budegassa*, *Lophius piscatorius*) in subareas 4 and 6, and in Division 3.a (North Sea, Rockall and West of Scotland, Skagerrak and Kattegat), publisert 28. juni 2024, ICES.

ICES gir ikke råd for breiflabb nord for 62°N, men HI ga for første gang et kvoteråd for denne forvaltningsenheten i 2024, basert på ICES standard metodikk.

Fiskeridirektoratet hadde vinteren 2025 regulering av fiske etter kveite og breiflabb nord for 62°N på høring. De foreslåtte reguleringstiltakene hadde som formål å mer effektivt begrense fisketrykket på breiflabb. De foreslåtte tiltakene var tekniske reguleringer som fredningstid, redskapsmengde, samt fartøykvote.

Breiflabb er prioritert bestand i 2026, se kapittel 7.1.2. Gjennom det arbeidet vil forvaltningsprinsippet være oppfylt.

Dersom breiflabb nord for 62°N fra nå av blir behandlet i de årlige reguleringsmøtene som avholdes på høsten, vil det være breiflabb sør for 62°N som vil stå igjen på *Fangsttabell for datafattige bestander*.

5.1.4 Lysing (*Merluccius merluccius*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for lysing se vedlegg fra HI og artsoversikten på hi.no.

Forvaltningsmålet for lysing er «å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon».

Toktdata indikerer at tettheten av stor og moden lysing spesielt i den nordlige og sørøstlige delen av Nordsjøen øker om våren når gyteklar/moden fisk migrerer til grunnere vann for å gyte i den nordlige delen av Nordsjøen. Gytetidspunktet er mellom juli og oktober. På senhøsten og utover vinteren er det stort sett små umoden fisk som er tilstede i disse samme områdene.

ICES gir råd for den *nordlige* lysingbestanden som dekker områdene nord for Biscayabukten, vest for Irland og hele Nordsjøen sør for 62°N. Lysing langs norskekysten nord for 62°N er ikke del av forvaltningsområdet for den «nordlige» lysing bestanden som ICES gir råd for. Det gis derfor ikke råd for lysing nord for 62°N.

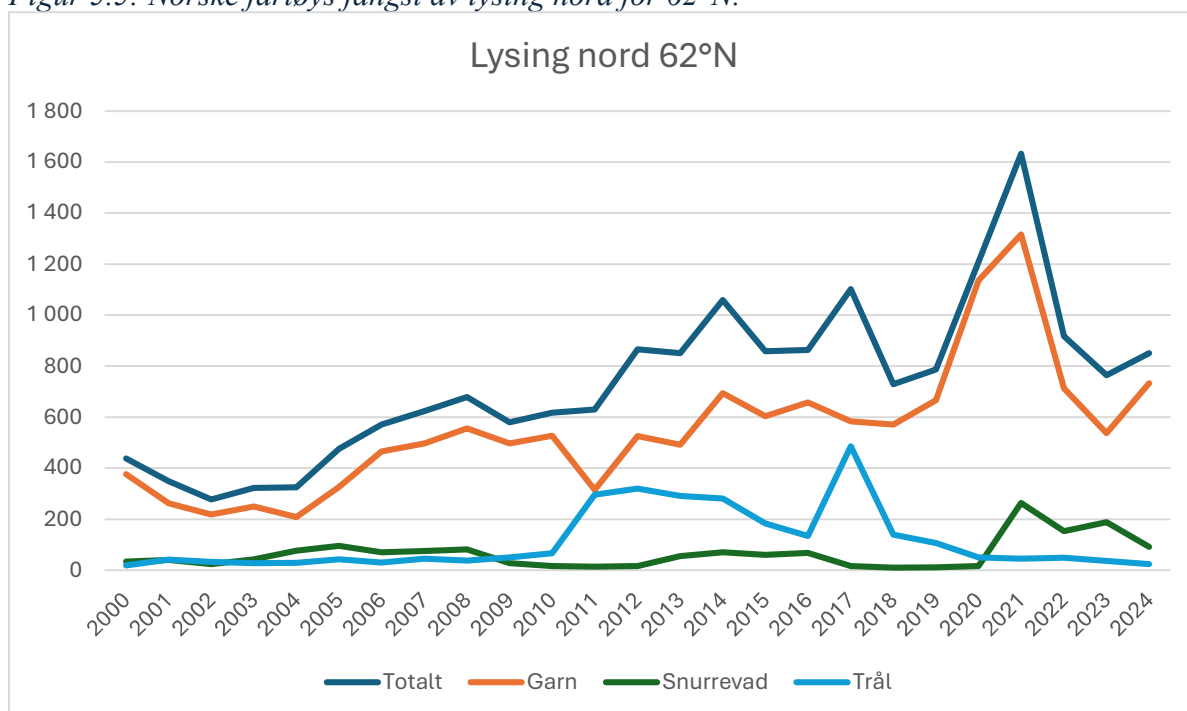
Norske fartøys fangst av lysing er ikke kvoteregulert, verken nord eller sør for 62°N. Det er fastsatt et minstemål for lysing på 30 cm.

Fiskepresset på den *nordlige* lysingen vurderes til å være under referansepunktene F_{MSY} . Gytebestanden er vurdert til å være høyere enn referansepunktene MSY , $B_{trigger}$, B_{pa} og B_{lim} . Anbefalt kvote i 2025, basert på MSY tilnærming, er 52.466 tonn.

Fangster av lysing i Kysttoktet som gjennomføres høst/vinter i Norskehavet og kysten nord for 62°N kan benyttes som indikator på bestandssituasjonen av lysing nord for 62°N.

Nord for 62°N er lysing mest tallrik i hovedområde 6 og 7 og der er mindre forekomster i hovedområde 0 (Vestfjorden) og i hovedområde 5 (Lofoten og Vesterålen). CPUE indeksen fra Kysttoktet er basert kun på stasjoner med lysing i fangstene i årene 2003-2024. I hovedområdene 6 og 7 forekommer lysing hyppigst i bunntålfangstene på Kysttoktet. Indeksen fra Kysttoktet viser at utviklingen i CPUE har vært stabil i hovedområde 6 de siste 6 årene, men at det i hovedområde 7 har vært en reduksjon i CPUE siden 2015.

Figur 5.5: Norske fartøys fangst av lysing nord for 62°N.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 5. mai 2024.

Den «nordlige» lysingen (ICES råd) viser reduserte fangster og redusert SSB. Kysttoktet viser reduksjon i trend av gjennomsnittsfangster av lysing i ICES område 07 (fra et høyere nivå enn i områdene 05 og 06). I landings- og sluttseddelstatistikken reduseres fangstene av lysing som er fisket nord 62°N fra det høyeste nivået i 2021.

Informasjon fra referanseflåten om lengdefordelingen i fangstene i ICES områdene 0, 6 og 7 indikerer at lysingen som fiskes er moden fisk (>45 cm).

Fiskeridirektoratet konkluderer med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for lysing er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

5.1.5 Havmus (*Chimaera monstrosa*)

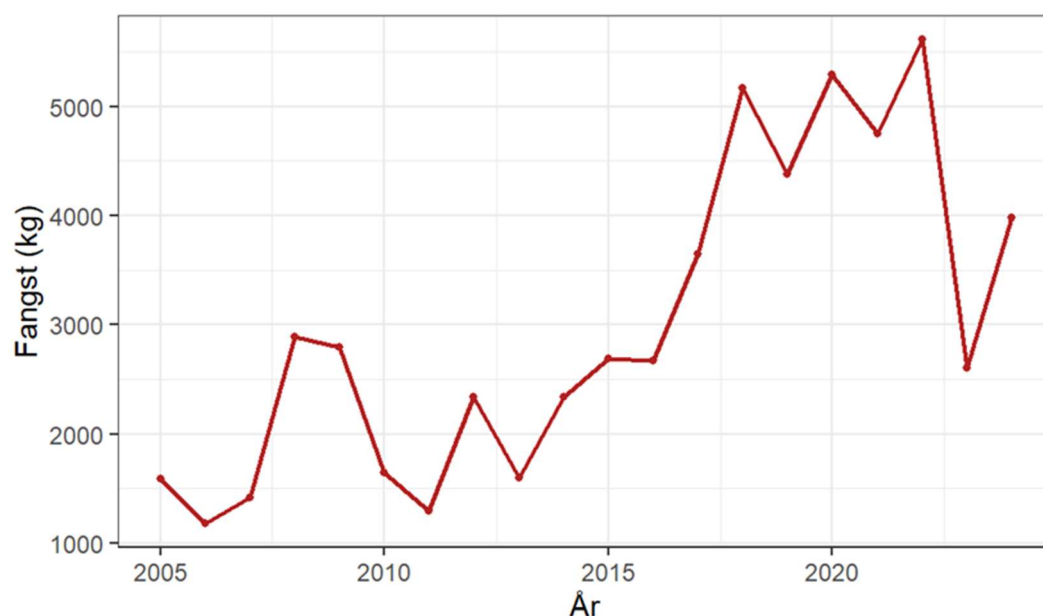
For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for havmus vises det til vedlagte notat fra HI og artsoversikten på [hi.no](https://www.hi.no/hi/temasider/arter/havmus)⁸.

Forvaltningsmålet for havmus er «å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon». På norsk rødliste for arter 2021 er havmus kategorisert som livskraftig (LC).

Det gis ikke råd om beskatningen av havmus. Bestanden overvåkes ikke målrettet, så kunnskapen om dens biologi er mangelfull. Havmus fanges imidlertid på flere av Havforskningsinstituttets tokt, i hele det norske distribusjonsområdet, inkludert i fjordene. Det har vært en økning i totalfangst på forskningstoktene de siste årene; mens fangsten på toktene var mellom 1.000 og 3.000 kg i perioden 2005-2016, har den økt med en topp på ca. 5.500 kg i 2022.

Figur 5.6: Totalfangst av havmus på Havforskningsinstituttets forskningstokt i perioden 2005-2024.

⁸ <https://www.hi.no/hi/temasider/arter/havmus>.

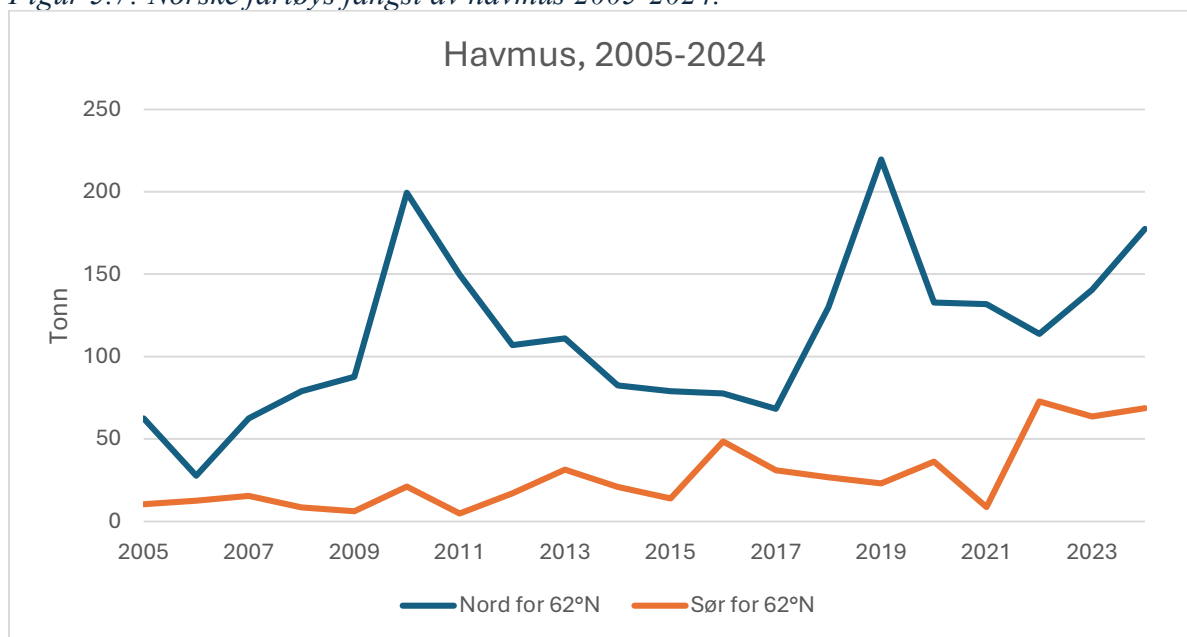

Kilde: Figur 5.4 i vedlegg 3 (Kunnskapsstøtte - oppfølging datafattige bestander – HI 2025).

Det foregår ikke et direktefiske på havmus. Havmus fanges hovedsakelig som bifangst i linefisket av fartøy over 28 meter. Det antas at utkastandelen på havmus er relativt høy, særlig av mindre individ. Mangel på informasjon om utkast begrenser nytteverdien av fiskeridata.

Fangstene av havmus sør for 62°N er på et stabilt lavt nivå fra 2005, med en liten økning de siste tre årene. Bifangst av havmus nord for 62°N er mer varierende, fra 2010 reduseres fangsten frem til 2017 for deretter å øke igjen. Figuren viser norske fartøys fangst av havmus i ICES områdene 1-4. I 2024 er det levert 246 tonn havmus, 177 tonn nord for 62°N.

Figur 5.7: Norske fartøys fangst av havmus 2005-2024.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 5. mai 2024.

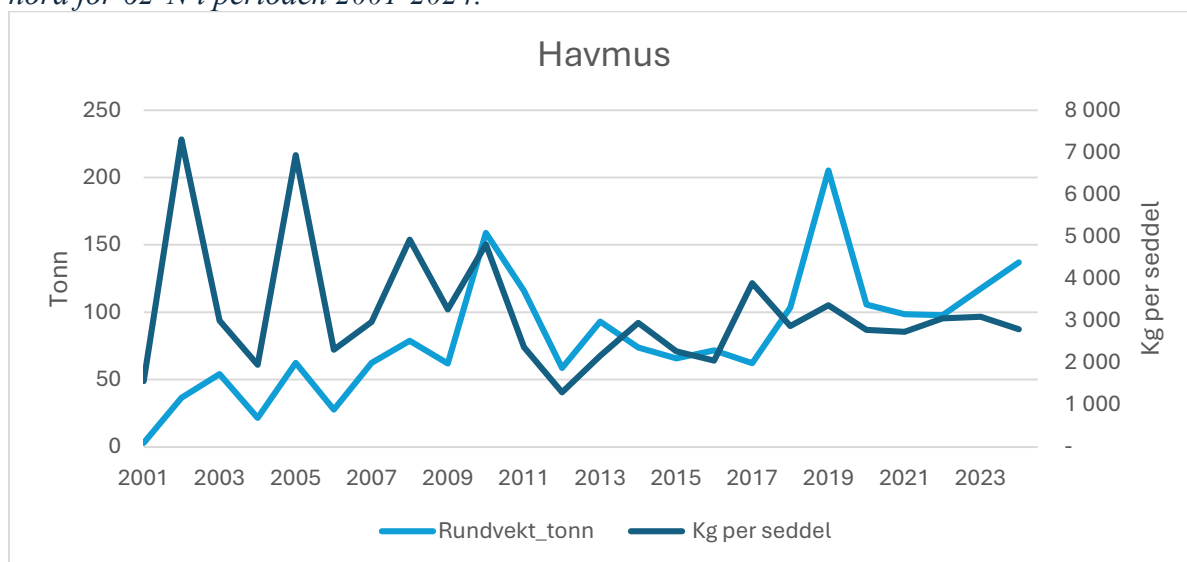
Havmus er i hovedsak bifangst i fiskeri med autoline av fartøy over 28 meter. I 2024 var 137 tonn havmus fisket nord for 62°N av autolinefartøy over 28 meter. Siden en så stor andel av

fangstene er fisket av denne gruppen fartøy, har vi valgt å bruke disse fartøyenes fangst som indikator på bestandssituasjonen.

I perioden 2000-2010 var det under 10 autolinefartøy over 28 meter som hadde havmus som bifangst i løpet av året. I perioden 2011-2023 varierer antall fartøy mellom 9-19 fartøy, og i 2024 er det 20 autolinefartøy over 28 m. som har registrert fangst av havmus på sluttseddel.

Fangst per sluttseddel i 2024 reduseres til nivået i 2020 og 2021.

Figur 5.8: Fangst av havmus og kg per sluttseddel for autolinefartøy på eller over 28 meter nord for 62°N i perioden 2001-2024.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 5. mai 2024.

Fiskeridirektoratet konkluderer med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for havmus er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

5.1.6 Skjellbrosme (*Phycis blennoides*)

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for skjellbrosme vises det til vedlagte notat fra HI og artsoversikten på hi.no.

Forvaltningsmålet for skjellbrosme er «å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon».

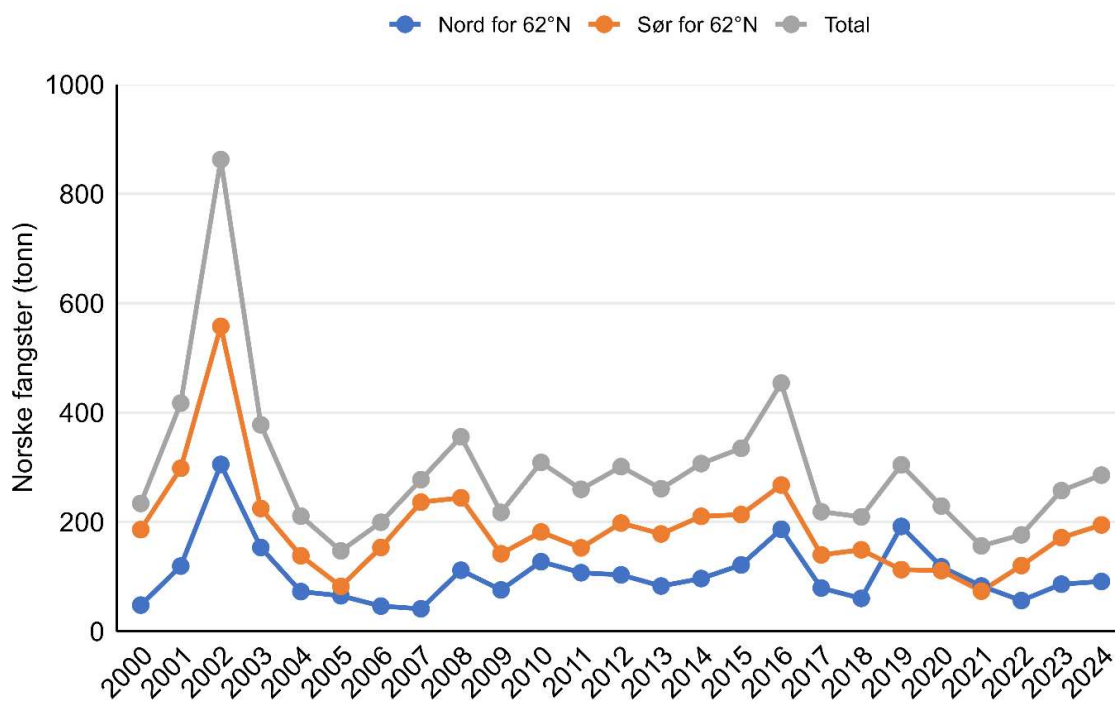
Generelt er dette en fisk på størrelse med vanlig brosme, men opptrer vanligvis noe dypere. På norsk rødliste for arter 2021 er skjellbrosme kategorisert som livskraftig (LC).

Det gis ikke råd for beskatning av skjellbrosme. Det drives ikke et direktefiske etter skjellbrosme, og skjellbrosme har stort sett vært bifangst i autolinefisket. Vi ser de siste årene en reduksjon i autolinefangstene. I samme tidsrom ser vi en økning i fangst av skjellbrosme i trål sør for 62°N. I 2024 er 20 % av skjellbrosmen fisket med trål. Fra 2019 er det en betydelig økning i kvantumet som er tatt i trål.

De siste 10 årene har totalfangsten vært på et relativt stabilt nivå mellom 150 og 450 tonn årlig, uten noen klar trend. Norske fangster av skjellbrosme toppet seg i 2002 på 860 tonn, og har på det laveste vært nede i 150 tonn i 2005. De største fangstene har stort sett blitt tatt sør for 62°N. I 2024 var det fisket og landet 290 tonn skjellbrosme, hvorav nesten 70 % er fisket

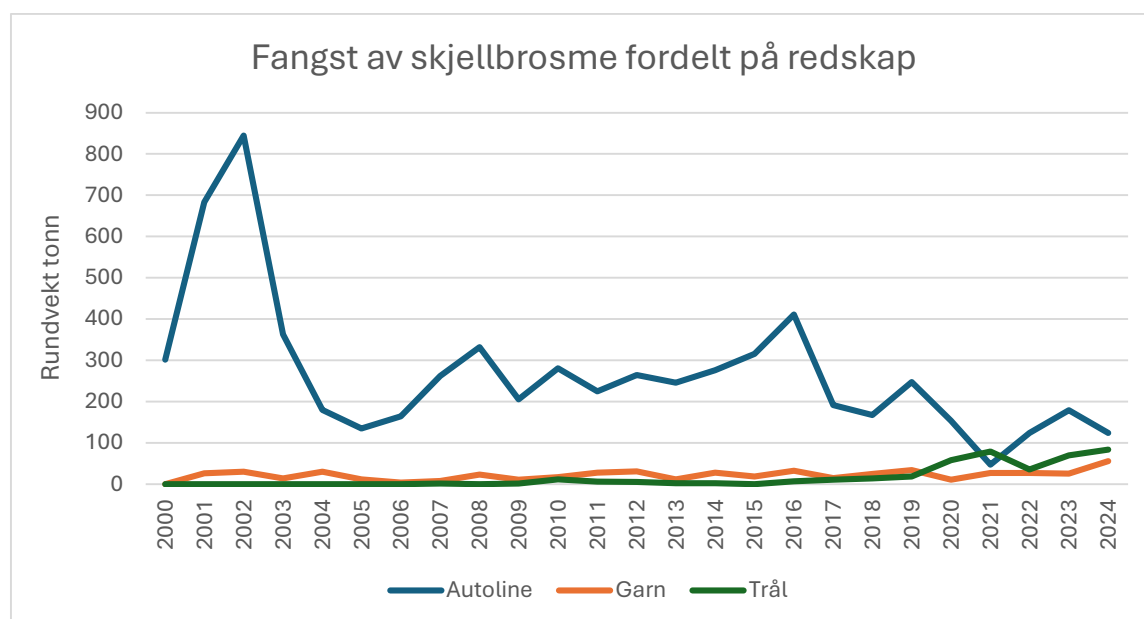
sør for 62°N, og 70 % av fangsten er fisket av fartøy på eller over 28 meter. Autolinefartøy fisket litt under halvparten. Autolinefartøyenes andel er redusert, i 2019 tok autolinefartøy over 80 prosent av skjellbrosmefangstene. Dette antas å ha sammenheng med noe lavere aktivitet fra autolinefartøy sør for 62°N.

Figur 5.8: Norske fangster av skjellbrosme i ICES-områder I-IV fra 2000 til 2024, fordelt på nord og sør for 62°N.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister. Figur 6.3 i vedlegg 3 (Kunnskapsstøtte - oppfølging datafattige bestander – HI 2025).

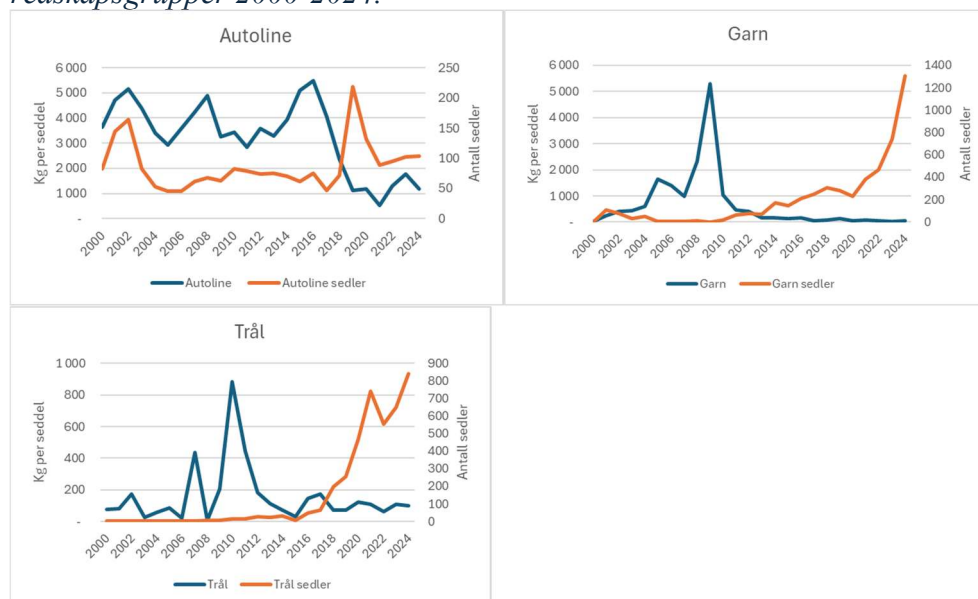
Figur 5.10: Norske fangster av skjellbrosme i ICES-områder I-IV fra 2000 til 2024, fordelt på redskapene autoline, garn og trål.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 6. mai 2024.

Antall sluttsedler øker betydelig etter 2017, fra rundt 400 i 2017 til nesten 2.500 i 2024. Nord for 62°N er skjellbrosme i hovedsak bifangst i line- og garnfiske. Sør for 62°N tas skjellbrosme med line, men innblanding av skjellbrosme i trålfisket i sør har økt de siste årene. I trål har antall sedler økt fra under 10 i 2015 til over 800 sedler i 2024. I 2024 er det 40 trålere som har registrert fangst av skjellbrosme på sluttseddel, totalt 84 tonn. 12 av disse fartøyene har fisket mer enn 1 tonn og 5 fartøy har fisket mer enn 10 tonn skjellbrosme i 2024. Dette antas å tilskrives en viss økning i antall mindre trålere som i hovedsak fisker sør for 62°N. 30 autolinefartøy har fangst av skjellbrosme i 2024, 16 fartøy har mer enn 1 tonn skjellbrosme og 5 fartøy har fisket mer enn 10 tonn skjellbrosme i 2024.

Figur 5.11: Norsk fangst av skjellbrosme – antall sluttsedler og kg per sluttseddel for ulike redskapsgrupper 2000-2024.

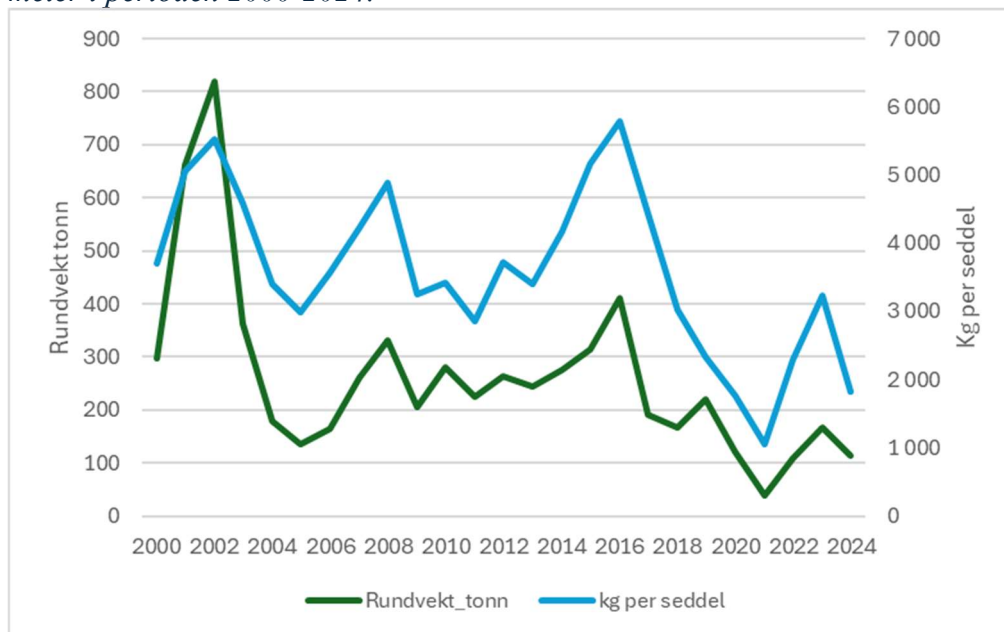

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 6. mai 2024.

Landings- og sluttseddelstatistikken gir informasjon om selve fangsten. Fangstinnnsats og driftsmønster avhenger imidlertid av flere faktorer, som bl.a. utbredelse og tilgjengelighet for både målarten og bifangstartene, reguleringstiltak, værforhold og markedsforhold. Det har sin begrensning å benytte statistikken alene som indikator på bestandsutviklingen.

Høyere innslag av bifangst av skjellbrosme kan skyldes endret driftsmønster. Det kan også skyldes endret etterspørsel etter skjellbrosme. 90 prosent av autolinefangstene er fisket av fartøy med over 28 meter. Det anbefales å følge fangstutviklingen av skjellbrosme fremover for å sikre et bærekraftig uttak. For å gjøre en sammenligning over år benytter vi fangsten til autolinefartøy på eller over 28 meter som en indikator på bestandsutviklingen.

Figur 5.12: Fangst av skjellbrosme og kg per sluttseddel for autolinefartøy på eller over 28 meter i perioden 2000-2024.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 6. mai 2024.

Fiskeridirektoratet konkluderer med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for skjellbrosme er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

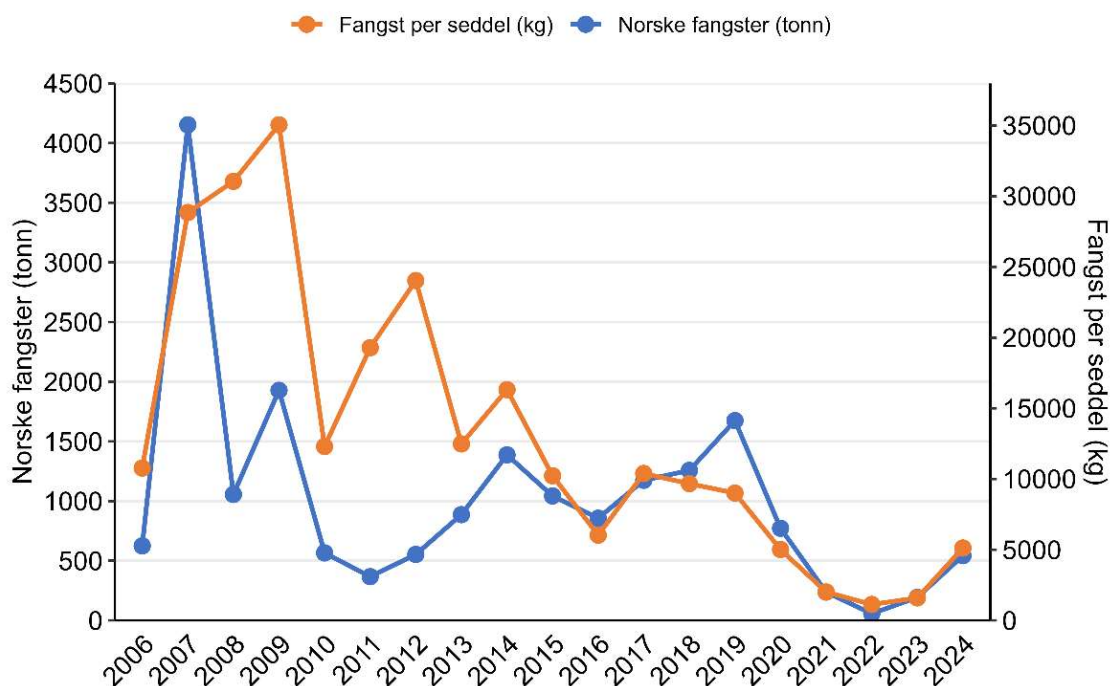
5.1.7 Sølvorsk

For en nærmere beskrivelse av biologi, utbredelse og bestandssituasjon for sølvorsk vises det til vedlagte notat fra HI og artsoversikten på hi.no.

Forvaltningsmålet for sølvorsk er «å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon». Sølvorsk kategoriseres som livskraftig (LC) i Artsdatabankens rødliste for arter i 2021.

Fangster av sølvorsk er ikke spesifisert i Landings- og sluttseddelregisteret før 2006. Sølvorsk fanges som bifangst i trålfisket etter øyepål og kolmule i Nordsjøen. Arten er svært skjor og går lett i oppløsning, slik at den kan være vanskelig å identifisere ved landingskontroll. Bifangst av sølvorsk vil naturlig variere med tilgjengelige kvoter av øyepål og kolmule. I tillegg må vi også legge til at kvaliteten med hensyn til spesifikasjon på art i industritrålfisket ikke er spesielt presist, og insitamentet til å føre opp sølvorsk på seddelen kan i tillegg være påvirket av kvotesituasjonen for målartene kolmule og øyepål.

Figur 5.13: Norske fangster av sølvtorsk i ICES områdene 1-4 fra 2006 til 2024.

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister. Figur 7.3 i vedlegg 3 (Kunnskapsstøtte - oppfølging datafattige bestander – HI 2025).

Industrietrålfisket har en kjent utfordring med hensyn til korrekt angivelse av artssammensetning, herunder sølvtorsk. Det er imidlertid ikke grunn til å anta at bifangsten av sølvtorsk i seg selv utgjør noen trussel mot bestanden.

Fiskeridirektoratet konkluderer med at nåværende forvaltningsordning og beskatningsgrad for sølvtorsk er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

5.2 Bestander til vurdering i 2026

Tabell 5.2 gir en oversikt over datafattige bestander som har vært jevnlig vurdert siden dette arbeidet startet opp i 2014.

Tabell 5.2. Oversikt over bestander som vi har vurdert etter kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet. Skravert celle viser bestandene som ble vurdert i år. «Rosa» celle viser bestander som er prioritert for forvaltningstiltak.

2014	2015	2016	2017	2019	2020	2021	2025
Lange	Lyr	Blåsteinbit	Skater	Lange	Lyr	Ål	Blålange
Brosme	Breiflabb	Lyr	Rødspette nord for 62°N	Brosme	Breiflabb	Blålange	Ål
Blålange	Lysing	Lysing		Blålange	Lysing	Hummer	Breiflabb
Blåsteinbit	Havmus			Blåsteinbit	Havmus	Kveite	Lysing
Flekksteinbit	Skjellbrosme			Flekksteinbit	Skjellbrosme		Havmus
Gråsteinbit	Sølvorsk			Gråsteinbit	Sølvorsk		Skjellbrosme
Kamskjell	Polartorsk			Kamskjell			Sølvorsk
Taskekrabbe				Taskekrabbe			

Utgangspunktet er at datafattige bestander skal vurderes jevnlig, ca. hvert 5 år. Vi kan derfor se bort fra de bestandene som er vurdert i år. Videre er det ikke aktuelt å gjøre noe knyttet til de bestandene som er prioriterte for forvaltningstiltak, da forvaltning og bestandssituasjon vil bli vurdert gjennom utviklingen av tiltak. Polartorsk er ført på norsk rødliste for arter 2021. I møte om økosystembasert fiskeriforvaltning 2024 fant vi at det ikke var behov for ytterligere tiltak⁹. Polartorsk vil bli fulgt opp når rødlisten revideres. Vi foreslår derfor at bestandene som ble vurdert i 2014 og 2019, pluss rødspette nord for 62°N vurderes på nytt i 2026.

Tabell 5.3. Forslag til bestander som skal vurderes i 2026.¹⁰

2026
Blåsteinbit
Flekksteinbit
Gråsteinbit
Kamskjell
Taskekrabbe
Rødspette nord for 62°N

Fiskeridirektoratet anbefaler å vurdere bestandene listet opp i tabell 5.2 etter forvaltningsprinsippet i 2026. Vi ber om innspill på om det er bestander som burde ha vært på listen, men som er utelatt.

6 ENDRINGER I BESTANDS- OG FISKERITABELLEN 2025

6.1 Bestandstabellen

Det er ikke tatt inn nye bestander i bestandstabellen for 2025. Amerikansk hummer har ikke lenger egen rad, men er tatt inn i samlekategori «andre skalldyr og bløtdyr».

For noen arter er det behov for å skille mellom bestander i ulike områder. I Bestandstabellen for 2025 er det gjort følgende endringer:

- Brosme – delt i nord og sør for 62° N
- Lange – delt i nord og sør for 62° N
- Kysttorsk nord – delt i nord for 67° N og mellom 62° N og 67° N
- Breiflabb - delt i nord og sør for 62° N
- Kongekrabbe – delt i øst og vest for 26° Ø

Det er ikke opprettet nye kolonner i bestandstabellen for 2025, men for flere av variablene er antall kategorier og/eller innhold justert.

I kolonnen «Kunnskapsgrunnlag» er hver bestand vurdert i forhold til om dette er godt, middels eller svakt, og i 2025 har en del bestander fått endret status her. For at kunnskapsgrunnlaget for en bestand skal vurderes som «godt» skal kunnskapen være god nok til å kunne foreta en analytisk bestandsvurdering. Dette gjelder for eksempel alle

⁹ Se sakspapirer til Møte om økosystembasert fiskeriforvaltning, 7. juni 2024, avsnitt 5.2.8.

¹⁰ Lyr ble særskilt vurdert i 2020 og skulle etter 5-års regelen vært inkludert i tabell 7.1.1. Se punkt 7.1.3, *Forslag til nye prioriteringer i 2025*, for videre oppfølging av lyr.

bestander i ICES sin bestandskategori 1 og 2, selv om kategori 2 har et svakere kunnskapsgrunnlag enn kategori 1. Endringen får også følger for status i kolonnene for tilstand og fiskedødelighet ettersom disse henger mye på status i kolonnen for kunnskapsgrunnlag.

Se nærmere om forklaringer til tabellen i vedlegg 2.

6.2 Fiskeritabellen

I Fiskeritabellen for 2025 er det opprettet en ny kolonne for marin forsøpling. Denne viser i hvilken grad et fiskeri blir vurdert å ha lav, middels, høy eller usikker risiko for å bidra til marin forsøpling. Kolonnen for nasjonalitet er fjernet fordi norske og utenlandske fartøy har likt regelverk ved fiske i NØS.

To nye fiskerier er tatt inn i tabellen; fiske etter makrellstørje med hhv not og line.

Fiske etter vassild med bunntål er tatt ut av tabellen, da det i direktefiske etter vassild benyttes redskap som per definisjon er flytetål/pelagisk tål (uten bunnkontakt).

Se nærmere om forklaringer til tabellen i vedlegg 2.

7 PRIORITERINGER AV FORVALTNINGSTILTAK

Bestands- og Fiskeritabellen er til sammen viktige bidrag i Fiskeridirektoratets arbeid med en praktisk tilnærming til økosystembasert fiskeriforvaltning. Tabellene er verktøy for å skaffe en samlet oversikt over problemstillinger knyttet til alle bestander og fiskeri som er aktuelle for norsk fiskeriforvaltning. Tabellene gir grunnlag for å kunne prioritere behovene for nye eller reviderte forvaltningstiltak.

7.1 PRIORITERINGER BASERT PÅ BESTANDSTABELLEN

7.1.1 Oppfølging av prioriterte bestander i 2024/25

Tabell 7.1: Prioriterte bestander i 2024/25.

Bestander i 2024/25
Kysttorsk (nord og sør)
Sjøkreps
Flatøsters
Lyr
Hummer
Kveite (nord og sør)

Tabell 7.1 viser hvilke bestander som ble prioritert for forvaltningstiltak og som vi har jobbet med i 2024/25. Nedenfor gis en oversikt over hvordan de enkelte bestandene har vært fulgt opp siden juni 2024;

Kysttorsk (nord og sør)

Kysttorskvern, og spørsmål om hvor kystnære fartøy av ulike størrelser skal kunne drive fiske nord for 62°N, har vært aktuelle tema gjennom flere år. Med virkning fra og med 2024/25 er det innført flere tiltak:

- Minstemålet for torsk nord for 62°N er økt fra 44 til 55 cm innenfor 4-milen.
- Det enkelte fartøy kan ikke fiske etter torsk med mer enn 80 garn innenfor fjordlinjene.
- Det er innført et generelt krav om kvadratmasker i fiskeposen ved fiske med snurrevad i hele området nord for 62°N.
- For fartøy på eller over 11 meter gjelder krav om minste tillatte maskevidde i fiskeposen i snurrevad på 130 mm i direktefiske etter torsk innenfor 4-milen.
- For fartøy som bruker forlengelse ved fiske med snurrevad er det kun tillatt å bruke kvadratmasket forlengelser som er laget i flettet knuteløst nett, eller knutenett.

I løpet 2024 er det gjennomført møter om styrket vern av gyteområder for kysttorsk, med utgangspunkt i HIs rapport om kartlegging av menneskelig aktivitet på utvalgte gytefelt for kysttorsk nord for 62°N. Møtene fant sted i Lakselv, Finnsnes, Bodø og Ålesund, og tok for seg de aktuelle gyteområdene i regionen. Innspillene som kom i møtene, blir en del av grunnlaget for det videre arbeidet med vernetiltak.

Fiskeridirektoratet har levert faglig råd knyttet til nye forvaltningstiltak for Oslofjorden, som også omfatter torsk.

Til hjelp for det videre arbeidet med mulige vernetiltak for kysttorsk på strekningen fra Lindesnes til Stad, har Fiskeridirektoratet bestilt en oppdatert oversikt over gyteområdene for kysttorsk fra Havforskningsinstituttet. Havforskningsinstituttet er også bedt om å gi råd om vern av de viktigste gyteområdene på denne strekningen, samt råd om minstemål på torsk.

Kysttorsk prioriteres også i 2026.

Sjøkreps

En arbeidsgruppe nedsatt av Fiskeridirektoratet med medlemmer fra Havforskningsinstituttet, Møreforskning og Fiskeridirektoratet leverte en rapport om forvaltning av sjøkreps i mars 2024. Rapporten anbefaler at det innhentes mer data fra fritidsfiskernes fangst av sjøkreps og påbud om bruk av fluktåpning i krepseteiner. Det er i 2025 gjennomført forsøk som gir grunnlag for å sende forslag om krav om fluktåpning på høring i løpet av året. Det vil i denne sammenheng også bli vurdert hvordan data fra fritidsfisket kan innhentes på en hensiktsmessig måte.

Sjøkreps prioriteres også i 2026.

Flatøsters

Havforskningsinstituttet har gjennomført en kartlegging av østersbestandene langs kysten, med årlig feltarbeid siden 2019. Dette arbeidet har dekket kystområdene fra Telemark til Sogn. Fiskeridirektoratet mottok rapport fra Havforskningsinstituttet november 2024 med forslag om freding av fem områder i Agder og Rogaland, og Fiskeridirektoratet vil ta stilling til forslagene og gjennomføre høring i løpet av 2025.

Lyr

For å sikre en bærekraftig høsting av bestanden, og med bakgrunn i den begrensende bestandskunnskapen, gjennomfører Fiskeridirektoratet i 2025 en høring med forslag om å fastsette minstemål for lyr. Innføring av minstemål har som hensikt å minske beskatningen av umoden fisk og styrke vekstpotensialet i bestanden. Det tas sikte på å innføre minstemål med virkning fra 1. januar 2026.

Hummer

Det er opprettet over 60 fredningsområder for hummer, og flere er på vei. Undersøkelser av hummerfredningsområder viser at fredningen har en positiv effekt på bestanden av hummer i områdene. Fiskeridirektoratet vil i 2025 bestille oppdatert kunnskapsgrunnlag fra Havforskningsinstituttet for vurdering av ytterligere tiltak for å styrke vernet om hummer.

Hummer prioriteres også i 2026.

Kveite (nord og sør)

I 2023 ble det iverksatt nye tiltak for å redusere beskatningen av kveite. Det er likevel mye som tyder på at uttaket fremdeles er for stort, og i slutten av september 2024 kom HI med en bestandsvurdering og kvoteråd for bestanden i norske farvann, som tilsier at det er nødvendig med strengere regulering. Direktoratet gjennomfører i 2025 høring av forslag til ytterligere tiltak for å begrense fiskepresset på kveite.

Kveite prioriteres også i 2026.

7.1.2 Forslag til nye prioriteringer i 2025/26

I 2024, under «Oppfølging av norsk rødliste for arter 2021», var det noen arter hvor vi vurderte det var et behov for ytterligere oppfølging og tiltak. For disse artene skulle vi også i kolonnen for nye tiltak i Bestandstabellen registrert «høyt behov for nye eller reviderte tiltak».

Kapittel 3 «Oppfølging av norsk rødliste for arter 2021» gir en oversikt over de artene som vi prioriterte for oppfølging og tiltak i 2024. Av disse er det 2 arter hvor det fremdeles er behov for å følge opp videre i 2026 (skater og håkjerring). Disse vil bli markert i Bestandstabellen med høyt behov for nye eller reviderte tiltak.

I møtet om økosystembasert forvaltning i 2024, var det foreslått prioriterte bestander og utviklingstiltak som skulle være et utgangspunkt for diskusjonen i møtet. Etter møtet sendte Fiskeridirektoratet en oppsummering fra møtet og sin anbefaling til prioriteringer til NFD. Formålet var at disse prioriteringene skulle tas inn i tildelingsbrevet til Fiskeridirektoratet for 2025.

I tildelingsbrevet fra NFD til Fiskeridirektoratet for 2025 står det at «*det er særlig viktig å utvikle kunnskapen om brosme, lange, breiflabb, kveite og blåkveite. Fiskeridirektoratet skal for øvrig følge opp de bestandene som er prioritert i bestands- og fiskeritabellene, jf. arbeidet med økosystembasert fiskeriforvaltning.*». For å sikre en helhetlig oversikt over prioriterte bestander inkluderes brosme, lange, breiflabb og blåkveite¹¹ i prioriterte bestander i 2026.

Fisket etter brosme og lange i Norges økonomiske sone nord for 62°N ble for første gang

¹¹ Kveite allerede prioritert bestand.

regulert med kvoter i 2023, og fra og med 2024 ble det innført gruppekvoter for fartøy over 28 meter og fartøy under 28 meter. 1. april 2024 ble det gjort ytterligere endringer for fartøy under 28 meter¹² for å begrense uttaket og tilpasse fisket til gruppekvoten. Det har vist seg vanskelig å begrense uttaket til gruppekvotes rammer uten at dette går ut over øvrig fiskeriaktivitet. I 2025 ble maksimalkvotene i fisket etter lange strammet inn og det er ikke foreslått å åpne for direkte fiske etter brosme i 2025. Direktoratet følger opp reguleringen av brosme og lange videre.

Høsten 2024 la HI frem bestandsvurderinger med kvoteråd for både kveite og breiflabb som viser at det er behov for nye forvaltningstiltak for begge bestandene. I januar 2025 sendte direktoratet på høring forslag til reguleringstiltak i fisket etter kveite og breiflabb, med høringsfrist i mars 2025. Flere nye reguleringsforslag for kveite og breiflabb er til vurdering, og det videre arbeidet med å sikre en beskatning som ivaretar føre-var-hensyn, lønnsomhet og bærekraft vil fortsette i 2026.

Bestandsutviklingen til blåkveite nord for 62°N har vært negativ i en periode og kvoteråd og fastsatt kvote er betydelig redusert i 2025. Reguleringsopplegget for 2025 er blitt betydelig endret, med formål å redusere intensiteten og tap av garn og line, som medfører spøkelsesfiske. Direktoratet følger opp dette fisket fremover.

Høstingsregelen for nordøst arktisk torsk ble etablert i 2016. ICES hadde da evaluert regelen og fant den å tilfredsstillende før-vår kriteriene¹³. Gytebestanden av torsk har vært i tilbakegang siden 2013. Den gang var den anslått til knappe 2,2 millioner tonn, mens den i 2024 ble beregnet til vel 0.5 millioner tonn. Rekruttering av ungfisk (ved alder 3 år) har i denne perioden også vært dårlig, se [Advice on fishing opportunities for Northeast Arctic cod in 2025 in ICES subareas 1 and 2](#) | Havforskningsinstituttet.

Fiskeridirektoratet vil foreslå at det settes opp en forespørsel til Havforskningsinstituttet om å evaluere eksisterende og et sett alternative høstingsregler der en også anvender data for perioden 2016 – 2024.

7.1.3 Forvaltningsmål

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre de fastsatte forvaltningsmålene i vedlagte Bestandstabell (vedlegg 1).

7.1.4 Oppsummering av forslag til prioriterte bestander i 2025/26

Listen over bestander med høyt behov for nye eller reviderte forvaltningstiltak i 2026 er lang, og bør ses i sammenheng med tilgjengelig utredningskapasitet. Det vil også være grensetilfeller mht. når et utviklingsarbeid skal sies å være avsluttet for å gå over i ordinær drift, og tas ut fra prioriteringene. Fra tidligere erfaring har vi sett det kan være hensiktsmessig å ikke ta en bestand for raskt ut av prioriteringene.

¹² Innføring av maksimalkvoter i fisket etter lange og bifangstregulering i fisket etter brosme. I mai ble bifangstgrensen for brosme nord for 62°N økt.

¹³ [Norway/Russia request for evaluation of harvest control rules for Northeast Arctic cod and haddock and for Barents Sea capelin.](#)

Tabell 7.2: Forslag til prioriterte bestander i 2026.

Bestander i 2026
Kysttorsk
Sjøkreps
Håkjerring
Skater
Hummer
Kveite
Brosme
Lange
Breiflabb
Blåkveite
Nordøst arktisk torsk

Fiskeridirektoratet ber om innspill på om det eventuelt er bestander som burde vært på listen, men som er utelatt. Det bes også om innspill på hvilke bestander som bør prioriteres først med hensyn på utvikling av forvaltningstiltak.

7.2 PRIORITERINGER BASERT PÅ FISKERITABELLEN

7.2.1 Utviklingstiltak som var prioriterte i 2024/25

Tabell 7.3: Prioriterte utviklingstiltak i 2024/25, basert på Fiskeritabellen.

Utfordring	Merknad
Bidødelighet	Opprensning av tapte fiskeredskaper
	Kolmuletrål, tiltak mot sprengning
Seleksjon og utkast	Seleksjon snurrevad
	Seleksjon i krepsetrål
	Oppfølging av makrellstørje, mesopelagisk fiskeri og rødåte
	Industritrål, excluder
Seleksjon, utkast og bidødelighet	Fluktåpninger og rømmingshull
	Teinefiske etter reke
Seleksjon, utkast, bunnpåvirkning og klima	Fremtidens trålfiskeri
Bunnpåvirkning	Oppfølging av kunnskap om sårbare bunnhabitat mv.
Klima	Innhente mer kunnskap og data om drivstoff forbruk i fiskeflåten

7.2.2 Oppfølging av prioriterte utviklingstiltak i 2024/25

Mange av de prioriterte tiltakene operasjonaliseres i *Handlingsplan for ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak 2025*¹⁴, som utarbeides årlig og ferdigstilles i starten av året. Omfang av aktivitet innenfor handlingsplanen styres av tilgjengelige økonomiske ressurser.

De fleste av tiltakene er utviklingsarbeid som tar tid, slik at de kan bli prioritert over flere år.

Opprensning av tapte fiskeredskaper, hav og kyst. Dette er et prosjekt som gjennomføres årlig. På grunn av stramt leiemarked og økte kostnader ble opprenskningsinnsatsen redusert med ca. 20 % i 2024 for hovedtoktet. Likevel ble det satt ny rekord i opprenskede garn, hovedsakelig blåkveitegarn. Det ble også tatt opp og fjernet betydelige mengder andre fiskeredskaper. Stadig nye rekorder, på samme tid som opprensket areal reduseres, gir grunnlag for bekymring. Bidrag fra Sjøtjenesten avbøter noe. Tapte fiskeredskap representerer en fare for skjult beskatning og forsopling av det marine miljø. Opprenskingstokt er tatt inn på handlingsplanen for 2025, og foreslås også videreført og helst styrkes i 2026.

Kolmuletrål – tiltak mot sprengning er et flerårig initiativ med mål om å utvikle tekniske løsninger som reduserer risikoen for sprengning av trålposer i kolmulefisket. Som følge av manglende finansiering i 2024, ble det først i 2025 gjennomført to tokt der ulike tekniske systemer ble testet. Det foreligger fortsatt behov for videre testing for å identifisere en optimal løsning for regulering av fangstmengder.

Prosjektet er planlagt avsluttet i inneværende år. I fravær av en tilfredsstillende teknisk løsning anses videre aktivitet som nødvendig. For å sikre fremdrift må næringen i større grad bidra til finansiering, i samarbeid med forvaltningen. Dersom det ikke blir utviklet løsninger som fungerer, vil det være aktuelt å vurdere alternative reguleringer, eksempelvis krav om observatører om bord, sertifisering av trålsekker, eller kvoteavtrekk ved dokumentert utkast.

Forvaltningen er kjent med utfordringen og anerkjenner at både næringen og myndighetene tar problemstillingen på alvor. Arbeidet bør derfor gis høy prioritet i kommende år.

Seleksjon i snurrevad har som formål å undersøke og utvikle mekanismer som i større grad selekterer ut undermålsfisk, samtidig som overflateseleksjon unngås. Bruken av snurrevad øker i fisket etter torsk, hyse og sei, og endringer i fartøystørrelse og motorkraft forsterker behovet for å evaluere og forbedre seleksjonseffektiviteten i dagens seleksjonsinnretninger. For 2025 er det innført et nytt teknisk regelverk for fartøy over 11 meter. Det er derfor nå prioritet å utvikle en mer tilpasset og effektiv snurrevadsekk for mindre kystfartøy under 11 meter. Per i dag er det kun gitt dispensasjon til fartøy under 11 meter for bruk av nedskalert snurrevadsekk, men målsettingen med prosjektet er å etablere en permanent regelverksendring for denne fartøygruppen. Behovet for videreføring av prosjektet i 2026 vil bli vurdert etter gjennomføring og evaluering av tokt i 2025. For å ikke stryke prosjekt av listen før de anses som ferdige er seleksjon i snurrevad videreført prioritering i 2026.

Forvaltningsoppfølging av makrellstørje – fangst og levendelagring

Formålet med prosjektet *Forvaltningsoppfølging av makrellstørje* er å utvikle metoder for et lønnsomt og bærekraftig notfiske på makrellstørje, med særlig fokus på levendelagring. Det er tidligere gjennomført to tokt for å teste utstyr og fangstmetoder, men det gjenstår arbeid knyttet til fiskevelferd, kvalitetssikring (avlivning) og kontrollrutiner.

¹⁴ På <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Tema/Fiskeforsok-og-utviklingstiltak-handlingsplaner> finner du handlingsplaner for perioden 2019-2025.

I april 2025 ble det utlyst en kvote på 30 tonn makrellstørje for å fremme kunnskapsutvikling om fangst, overføring, levendelagring og avlivning. Målet for inneværende år er å bidra inn i prosjektet og utarbeide en statusrapport som redegjør for prosjektets fremdrift, inkludert mengden fisk som er lagret, hvilke kontrollmekanismer som er benyttet og sikre kontrollert avlivning.

Norge har en lang tradisjon for fiske etter makrellstørje, men dagens fiskeri preges av utfordringer knyttet til fangsteffektivitet, fiskevelferd, kvalitet og lønnsomhet. Levendelagring representerer en mulig løsning ved å legge til rette for disse punktene. Utviklingen av levendelagring er derfor fremhevet som et prioritert tiltak i tildelingsbrevet for 2025. Prosjektet videreføres i 2026.

Forvaltningsoppfølging mesopelagisk fiskeri og raudåte. Det er liten aktivitet i de tillatelsene som er gitt til utvikling og kommersielt fiske etter mesopelagisk fisk og raudåte de siste årene. Det er lite som indikerer endring, men tillatelser til høsting med slept redskap med liten maskevidde og hensynet til mulige bifangster, tilsier at dette bør være på tabellen også for 2026.

Industritrålfiske etter øyepål, «excluder». Det har gjennom flere år blitt utført testing av en seleksjonsinnretning kalt «excluder». Fiskeridirektoratet har støttet og bidratt inn i dette arbeidet. For 2024 ble det gjennomført et forskningstokt i regi av næringen og forskningen, med støtte fra tilskuddsordningen hos Fiskeridirektoratet. Resultatene var positive og det ventes at forvaltningen vil legge til rette for dispensasjon til bruk av denne innretningen i 2025 i direktefiske etter øyepål, med visse vilkår. Resultatene fra forsøket i 2024 ligger: <https://www.fhf.no/prosjekter/prosjektbasen/901950/>. Dette prosjektet er avsluttet.

Rømmingshull er nå innført i teinefisket etter hummer, sjøkreps, taskekrabbe, kongekrabbe og snøkrabbe med gode erfaringer. Dette fremkommer blant annet i rapport fra Havforskningsinstituttets knyttet til opprydding og oppfølging av hummerfisket. Forslag om krav til rømmingshull i fisketeiner er ute på høring og planlegges innført senest ved inngangen til 2026. Fiskeridirektoratet følger utvikling i en del «nye» teinefiskerier som blant annet reke og kongsnegl. Foreløpig er disse fiskeriene både små og varierende. Det utelukkes ikke oppfølging av disse. Videre vil det med sannsynlighet være behov for visse justeringer av allerede innførte krav på et senere tidspunkt, men i sum anses innføring av rømmingshull i teinefiskerier som gjennomført i fiskerier av et visst omfang.

Ruser har ikke krav om rømmingshull, og det er høy risiko for vedvarende spøkelsesfiske ved tap eller manglende røkting/oppfølging. Som et ledd i arbeidet med å gjøre teiner/ruser mindre utsatt for spøkelsesfiske er det inneværende år satt i gang forsøk med rømmingshull i ruser. Det er ikke klart hvorvidt dette blir ferdigstilt innen utløpet av 2025. Inntil videre ser vi det derfor hensiktsmessig at dette også blir stående for 2026.

Fluktåpning i fisketeiner. Bruken av fisketeiner satt på fløyt (unngår kongekrabbe) med lys som «agn» har økt betydelig de siste årene i Finnmark. Kontroll og annen kunnskap har visst at det er høy andel av torsk (sannsynligvis kysttorsk) under minstemål i fangstene. Gjenutsetting etter sortering på fartøy medfører dødelighet. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet har i 2024/2025 gjennomført forsøk med fluktåpning, men dette viser ingen signifikant funksjon og dette tilskrives med stor sannsynlighet bruken av lys. «Vanlig agn» anses ikke som et alternativ grunnet for lave fangstrater. Dette fiskeriet kan etterleves med ordinær kontroll og oppfølgende tiltak, men dette vil kunne medføre redusert innsats eller avvikling i verste fall. Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet er i dialog med

FHF med hensyn på oppfølgende arbeid som kan løse utfordringen, slik at undermålstorsk blir selektert ut på havbunnen. Inntil videre er derfor dette arbeidet aktuelt for oppfølging også i 2026. Uttesting av **fluktåpninger** i teiner som benyttes til fiske etter sjøkreps er gjennomført, og forsøkene ble avsluttet i 2024. Direktoratet vil sende på høring forslag til krav om fluktåpninger i fisket etter sjøkreps i 2025. Dette prosjektet avsluttes i år.

Arbeidet med å fremskaffe mer kunnskap om **teinefiske etter reke** er ikke startet opp. Prosjektet er inkludert i handlingsplanen for 2025 under punktet rømmingshull og fluktåpninger.

Prosjektet **fremtidens trålfiskeri** utforsker løsninger som kan redusere bunnpåvirkningen fra trålfiske, samtidig som det opprettholder en effektiv og bærekraftig ressursutnyttelse. Prosjektet startet i 2023 med uttesting av et nytt gir for bunntrål kalt «semisirkelgir». Det andre kommersielle toktet i prosjektet ble gjennomført i november 2024. Da ble det fokusert på å fortsette med det nye semisirkelgiret og gjøre forsøk med flytetral etter torsk og hyse. Resultatet fra flytetralforsøkene ble noe mangelfulle, siden tilgangen på pelagisk fisk var begrenset. Men resultatene med det nye giret var positive, som i 2023. Prosjektet har en planlagt varighet til medio 2026. Rapport fra toktet i 2024 ligger vedlagt sakspapirene.

Tabell 7.4: Oversikt over alle prosjektene i handlingsplanen for 2025, med referanse til Fiskeritabellen.

Kapittel ordningen	Prosjekt	Referanse til Fiskeritabellen
4.1	Hav og kyst - opprensning av tapte fiskeredskaper	Bidødelighet
4.2	Kolmuletrål, tiltak mot sprengning	Bidødelighet
4.3	Seleksjon snurrevad, nedskalert sekk	Seleksjon og utkast
4.4	Rømmingshull og fluktåpninger	Seleksjon, utkast og bidødelighet
4.5	Fremtidens trålfiskeri	Seleksjon, utkast, bunnpåvirkning og klima
4.6	Forvaltningsoppfølging av makrellstørje, mesopelagisk fiskeri og raudåte	Seleksjon og utkast
4.7	Kunnskapsinnhenting vedr bifangst av større arter i pelagisk fiskeri	Seleksjon og utkast

For de aktivitetene som var prioritert i 2024, men som ikke er inkludert i handlingsplanen for 2025, gis en kort oversikt;

Seleksjonsforsøk i direktefiske etter sjøkreps med trål i Nordsjøen i 2024. Foreløpige resultater tyder på at det ikke er mulig å tråle etter sjøkreps med småmasket trål uten å få for mye bifangst med seleksjonspanelene som brukes i Skagerrak i dag. Resultatene vil bli presentert i en egen rapport i 2025. Prosjektet avsluttes i 2025.

Gjennom bunnkartlegging i regi av Mareano-programmet er det skaffet kunnskap til å **vurdere stengning av områder med forekomster som er sårbar for bunnredskap**. De siste årene har det vært gjort kartlegging i utpekte områder rundt Svalbard og i Nordsjøen/Skagerrak. På Spitsbergenbanken ble det gjort funn av sårbare bunnhabitater, grisehalekorallbunn og sjøpølsebunn. Kartleggingen i de planlagte områdene rundt Svalbard har tatt tid på grunn av utfordringer med isforhold og tilgang på egnet fartøy. I mai 2024 ble de siste prøvene samlet inn sør i Kvitøyrenna og datainnsamlingen er dermed gjennomført.

En del resultater er tilgjengelig fra noen av områdene, men det kan gå opptil to år før alle prøver er opparbeidet og data analysert. Kunnskapen så langt dokumenterer forekomster av sårbare habitater og materialet må gjennomgås og vurderes med sikte på å avklare behovet for å fremme forslag om relevante reguleringer. Økosystemtoktene i Barentshavet foregår på faste stasjoner hvert år. Her registreres forekomster av sårbare arter i trålhalene. Disse dataene var viktige for utviklingen av reglene om regulering av fiske for å beskytte sårbare marine økosystemer i områdene rundt Svalbard som trådte i kraft i 2019. Datagrunnlaget blir bedre år for år og tilsvarende registreringer gjøres nå også blant i forbindelse med Havforskningsinstituttet sine tokt i Nordsjøen og Skagerrak,

Fiskeridirektoratet ønsker å gjennomføre en mest mulig samlet prosess der vi vurderer så mye av kunnskapen som mulig i en omgang. Første skritt er å få alle tilgjengelige data fra økosystemtoktene i Barentshavet inn i kart som skal gjøres tilgjengelig på våre nettsider. Vi har avgrenset arbeidet til områdene nord for omtrent Bjørnøya, og vil deretter inkludere data fra Mareano så langt de er ferdig opparbeidet. Det gir oss mulighet til å vurdere datagrunnlaget gjennom en direkte sammenligning med det som ble gjort i forbindelse med regelendringene i 2019. Det mener vi gir et best mulig grunnlag for å vurdere bruk av samme metode i andre områder, spesielt Nordsjøen og Skagerrak med fokus på Norskerenna. Arbeidet vil bli videreført i 2026.

Mareano-kartleggingen i Nordsjøen/Skagerrak har også dokumentert forekomster av sårbare habitater i de kartlagte områdene. De nye funnene er stort sett gjort deler av Norskerenna og det er allerede klart at det er behov for en tilsvarende prosess her som i områdene rundt Svalbard. Fremdriften i opparbeidelsen av prøver og analyse av data går også her over en periode på opptil 2 år. Fiskeridirektoratet vil vurdere å ta inn resultater også fra dette området i prosessen nevnt i avsnittet over.

Klima – innhente mer kunnskap og data om drivstofforbruk i fiskeflåten. I fiskeritabellen for 2024 ble det tatt inn en kolonne som viser forbruk av drivstoff per kilo fangst. Dette gir et bilde av energi-effektiviteten til fiskeflåten. Dataene som ligger til grunn, er hentet fra lønnsomhetsundersøkelsen for fiskeflåten. Det er imidlertid behov for å innhente mer kunnskap og data om drivstofforbruk og klimagassutslipp, både for å ha et bedre grunnlag for å måle utviklingen, og til bruk i vurdering av tiltak. Fiskeridirektoratet har etablert et program for satsing på klima og natur, der et delprosjekt omhandler tilgang til bedre data. Prosjektet forventes å starte opp medio 2025.

Fiskeridirektoratet ser også på hvordan klimahensyn kan inkluderes i arbeidet med fiskerireguleringene. Dette arbeidet presenteres i reguleringsmøtets vårmøte sak 2/2025.

7.2.3 Forslag til nye utviklingstiltak i 2026

Bifangst av større arter i pelagisk fiskeri

Det er behov for mer kunnskap knyttet til bifangst av større arter i pelagiske fiskeri, særlig hai og makrellstørje. Målet er å vurdere og implementere tiltak som kan gi et mer selektivt fiske, samt å identifisere forbedringsområder for fremtidig forvaltning og teknologiutvikling.

Fluktåpning/ seleksjon i snøkrabbeteiner

Fiske etter snøkrabbe er regulert med minstemål, men det er ikke noen krav til seleksjonsinnretning eller fluktåpning i teiner. I andre teinefiskerier kan utsortering på fartøyet foregå med svært høy grad av overlevelse. I snøkrabbefisket er overlevelse ved utsortering og gjenutsetting på fartøyet heftet med stor usikkerhet. Overlevelse er i hovedsak begrenset av temperatur og tid før individet settes tilbake i sjøen. Snøkrabben kan miste/

slippe bena etter en tid. Mengde is rundt fartøyet og løsning for gjenutsetting er også faktorer som påvirker overlevelse. Ved overgangen fra «fritt fiske» på totalkvote til fartøykvoter, vil utsorteringsgraden ha større fokus hos den enkelte aktør. Det har vært gjort noen forsøk med fluktåpninger fra både Havforskningsinstituttet/ Nofima og Universitet i Tromsø, men det foreligger ingen rasjonell og god løsning enda. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at det er viktig med en løsning som reduserer behovet for sortering på fartøyet, både av etiske og ressursmessige hensyn. Derfor settes dette arbeidet opp i 2026.

Fisket etter nordsjøsild med pelagisk trål

Ringnotgruppen har de senere år økt bruken av pelagisk trål i fiske etter nvg-sild og makrell. Vi registrerer nå samme utvikling i fisket etter nordsjøsild. Andel av ringnotgruppens fangst av nordsjøsild ved bruk av flytetral er økt fra ca. 49 % i 2019 til ca. 89 % i 2024.

Fangstområdene for nordsjøsild er imidlertid betydelig grunnere enn andre områder hvor pelagisk trål brukes, og i tillegg er dette oppvekst- og beiteområder for hyse, torsk og øyepål. Sammenlignet med bunntral er selve trålåpningen stor, og nordsjøsild fiskes ofte nær bunnen. Dette øker faren for bifangst. Faren er betydelig større sammenlignet med bruk av ringnot hvor selve fangstprosessen er mer stedbunden. Fiskeridirektoratet er bekymret for følgene av unødige bifangst og vil følge dette tett videre. Det vises også til prosessen med å vurdere stengingshjemler i pelagiske fiskerier som berører fiske med småmasket trål i Nordsjøen.

7.2.4 Oppsummering av forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2026

Tabell 7.5: Oppsummering av Fiskeridirektoratets forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2026

Utfordring	Merknad
Bidødelighet	Opprensning av tapte fiskeredskaper
	Kolmuletrål, tiltak mot sprengning
Seleksjon og utkast	Seleksjon snurrevad
	Pelagisk trål - fisket etter nordsjøsild
	Oppfølging av makrellstørje, mesopelagisk fiskeri og rødåte
	Kunnskapsutvikling - bifangst av megafauna (hai og makrellstørje) i pelagiske fiskeri
Seleksjon, utkast og bidødelighet	Fluktåpninger og rømmingshull
Seleksjon, utkast, bunnpåvirkning og klima	Fremtidens trålfiskeri
Bunnpåvirkning	Oppfølging av kunnskap om sårbare bunnhabitat mv.
Klima	Innhente mer kunnskap og data om drivstoff forbruk i fiskeflåten

Fiskeridirektoratet ber om innspill på om det er problemstillinger knyttet til fiskeritabellen som burde vært inkludert i tabell 7.5.

Handlingsplanen for ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak fastsettes først ved årsskiftet 2025/26. De økonomiske rammene for denne, og hvilke andre mulige finansieringskilder som finnes, vil ha betydning for om alle prioriterte utviklingstiltak kan gjennomføres i 2026.

Vi ønsker derfor synspunkter på om det er noen av tiltakene som bør ha særlig høy prioritet.

FISKERIDIREKTORATET

Telefon: 55 23 80 00

E-post: postmottak@fiskedir.no

Internett: www.fiskerdir.no

Livet i havet - vårt felles ansvar